

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:

Dr. STAUBER JÁNOS

Proprietar: Societatea Anonimă pt. editura ziarului Aradl Közölny, Inreg. In Reg. Publ. Periodice sub No. 10/1-1938, Trib. Arad

ARAD, ANUL 54, No. 205.

1939. szeptember 10., vasárnap

Redactor responsabil:

SZ. JAKAB GÉZA

Felszámolás, vagy leszámolás

Irta: SZ. JAKAB GÉZA

A kérdés, amely felett előbb-utóbb dönteni kell: legyen-e, vagy ne legyen új világháború?

A hazudozásokkal vegyes napi-jelentésekből természetesen nem lehet kiokosodni a népeket érdeklő e főkérdést illetőleg. Az egyes harci területek — egyébként bármily hangosak is a gépesített osztagok, légharítók és bombavetők működésétől — nem nyújthatnak ezidőszerint még kellő képet a jövődó helyzet esetlegességeiről. A gyors német előnyomulás sikereinek katonai értékét a nemzetközi diplomácia mérlegén a nyugati, angol-francia-német front esetlegeségeivel mérjük a vezérkarok és ezek az esetlegességek, — amidőn csupán a röpiratok millióival bombázzák az ellenséges repülőrajok a német ipari vidékeket és a forgalmi góccokat, — még az elkövetkezendő hetek, esetleg hónapok sorsiterhes méhében vajudnak. Ha hiszünk a háborus propaganda első szakaszát élő angol és francia sajtóközleményeknek, úgy a fegyveres demokrata front hatalmai akkor sem szüntetik be a háborút, ha egész Lengyelországot megszállná a német birodalmi haderő, mivel szerintük a fegyveres vitát a nyugati frontokon kell eldönteni. Ebben az esetben viszont akkor is vállalni kellene a további harcot, ha annak tulajdonképpen oka meg is szűnt: a német-lengyel háború.

A kérdésnek ebben a fázisában minden esetre jóval meztelenebb keretek között mutatkoznék meg a helyzet igazi képe, mint ezidőszerint. Legelőször is megláthatnánk: ki akarja tovább-folytatni a lokálisan lebonyolított fegyveres vita háborus ügyét. Amint elképzelhető az, hogy egy háborút veszítő ország népeinek új kormányva teljesen fehér papírlappal a kezében üljön-le a tárgyalóasztalhoz kötelezettségeket vállalni és követelni, anélkül, hogy egy bukott rezsim régi kötelezettségeit vállalnia kellene: — mint ahogyan ezt Németország esetében igen jól el tudják képzelni Londonban: úgy nyilvánvaló, hogy a kibontakozásnak ez a metódusa Lengyelország esetében is elképzelhető egy nemzetközi konferencia védnökségének keretei között. Ez a helyzet magában csirázthatná mindazokat a kibontakozási lehetőségeket, amelyek szeptember elején oly drámai körülmények között sorvadtak bele az „idegháború” fegyveres kibontakozásába és pillanatnyilag elhárulna a világháborus veszedelem Európa felől. Ezt a pillanatot azonban egy reális diplomáciai együttműködés kölcsönös engedelményei után minden esetre jelentékeny módon meg lehetne növelni nemcsak évekre, de évtizedekre is.

Mind ezek a lehetőségek ebben a pillanatban a leckeveléské sem időszerűek, bár van szó róluk nemcsak az angol és német propaganda-irattokban, de a nemzetközi diplomácia olyan márfélszajcájában is, mint Ciano grófé Rómában, vagy a Maglioni bíborosé Vatikánvárosban. Az angol és a francia diplomácia azonban nemcsak Rómában és a Vatikánban tárgyal, de bizalmi kitérőségei mindenütt megjelennek az európai és a távolkeleti semleges hatalmak fővárosaiban is, hogy akár gazdasági, akár politikai résztvételre bírják őket az európai hegemoniáért indult szerencsétlen fegyveres vitában. A későbbi oknyomozó történetírásnak módjában lesz talán maradéktalanul feltárni és kianalizálni mindazt, amit mi ezidőszerint csupán Anglia, Franciaország és Németország leszámolásra való felgyürkőzésének ismerünk és akkorra talán az is kiderül, hogy ez a leszámolás miért előzte meg az ellentétet józan felszámolásának lehetőségét? A sorsiterhes dilemma ma azonban a maga vesztes nagyságában mered előttünk és: — bármennyire is szeretnénk — nem tekinthetjük pusztán tör-

ténelmi problémának, mivel egy kicsit mindenkinek a bőrére megy a dolog, aki csak a kontinensen és a szomszédos világrészekben él és élni szeretne még továbbra is, legalább a modern mai korhatár átlagos évtartamáig. A felszámolás és leszámolás kérdése — úgy érezzük — egykicsikét civilizációs közügy, amelyben mintegy negyszáz millió ember vállalt érdekeltséget születésének pillanatában és sehogyan sem érthető, ha ebben a kérdésben egy-két egyébként igen kitűnő gentleman egyedül óhajtja fenntartani magának a döntés jogát. Sőt — fo-

gadni mernék — hogy ha a demokratikus elveknek megfelelőleg népszavazás elé bocsájtanák a világ népmillióinak ígvét, a fegyveres leszámolás öszinte hívei igen-igen erős számbeli többségben maradnának.

A világháború veszélye még mindig, így ma is, elhárítható, lokalizálható és felszámolható. A higgadt semlegességnek abból a határozott és felkészült szempontjából, melyről ezidőszerint szemlélhetjük a helyzetet, a tény egészen világos és egyszerű. Nem tudni, hogyan alakulnak a közeli jövő eseményei. Annyi azonban bizonyos, hogy a világháború felelősségének kérdése érdemben abban a pillanatban vetődik fel, amelyben a mai háboruskodás holtpontra érkezik és esetleg mégsem juthat el ésszerű felszámoláshoz, fölünk távoli és teljesen idegen érdekek miatt.

Vad harc tombol Varsóban

Lublin fele kanyarodott a délnyugatról indult német támadás iránya — Angol-belga légi harc robbant ki váratlanul — Angol légibombák hullottak a német tengerpartra — Német halálcsoportok a nyugati fronton

Ostromállapotot rendeltek el egész Franciaországban

Annak ellenére, hogy a gépesített német osztagok tegnap meglepetésszerűleg betörték Varsóba, a nagy területen lévő lengyel fővárost szombaton sem tudta birtokába venni egészen a német haderő, a lakosság és a helyőrség hősi és elszánt ellenállása miatt. A lengyel haderő a német repülőgépek tevékenysége ellenére is fegyverkezett folytatja visszavonulását Lublin felé, hogy elkerülje a fenyegető bekerítést, rövidebb frontszakaszon vehesse fel újra a küzdelmet.

A nyugati fronton a francia előnyomulás aláaknázott területéhez érkezett és belderítő munkára szorítkozik. A francia és angol haditevékenység légi és tengeri támadásokra szorítkozik. Hír szerint ennek során angol légi- és belga védelmi légi-erők keveredett tényleges küzdelembe. Jelentéseinket az alábbi csoportosításban foglaltuk össze:

Tovább halad a német támadás

Varsóban áll meg a harc

Berlin. A szombat reggeli jelentésében a német hadseregfőparancsnokság közli, hogy a német csapatok déli felől Varsó központjáig nyomultak előre, de eddig még nem szállották meg teljesen a lengyel fővárost.

Varsó. A lengyel csapatok főparancsnokságának péntek délutáni rádió felszólítására a főváros polgári lakosságának nagy része Varsóban maradt és a férfiak, valamint a nők, mintegy 150.000 ember kezdett hozzá a tereken és az utcákon a futó-árkok ásásához és a drótsövények készítéséhez.

Berlin. (Rador.) A német hadvezetőség jelentése szerint a német csapatok előőrsei a délután folyamán délkelet felől behatoltak Varsóba. A csapatok egyébként több helyen, Sandomierznél elérték a Visztulát, más csapatok pedig Varsótól délkeletre Gora Kalvariahoz jutottak.

A Német Távirati Iroda jelenti: Az északi Kárpátoktól előnyomuló német csapatok szombaton elfoglalták Rzeszov várost és tovább nyomulnak Jaroslau felé.

Göring: „Németország kész a békére, de hajlandó a háború folytatására is”

Göring vezértábornagy egyik nagy ipari telep munkásága előtt beszédet mondott. Emlékeztetett a lengyelekhez intézett német javaslatokra. Érthetetlennek találja, hogy miért utasították vissza ezeket. A lengyelek elutasító válasza mögött felbukkant Anglia árnyéka, azé az Angliáé, amely minitlenit

és mindenkor Németország útjában állott. Az angolok minden áron megakariják akadályozni Németország nagyságát. Hangoztatja, hogy az ellenség három arcvonalon támadja Németországot. A katonai, gazdasági vonalon és belpolitikai téren. Katonai téren Németországnak három ellensége van: a

lengyelek, Anglia és Franciaország. A nyugati védővonal áttörése elképzelhetetlen és a tengereken biztosítva van a német öböl védelme, hogy az angolok sehogyssem tudnak oda behatolni és végül a keleti tenger zárva marad az ellenség elől. A lengyel hadsereget három részről körülkerítették a német csapatok. Néhány nap múlva a lengyel hadsereg maradványai is fogságba kerülnek, azután néhány heti tisztogatási munkálatra lesz szükség és a felszabadult német csapatokat nyugatra fogják irányítani. Az angolok azt mondják, hogy nincsen szükség a németek katonái legyőzésére, mert Németországot gazdasági és belpolitikai téren fogják legyőzni. A lengyel terület igen gazdag. Olajmezőket és gabonatermő földeket jelent Németországnak. Németország most alaposan felkészült az ostromzárára. A világháború alatt levő és a mostani blokád között lényeges különbség van. Északon nem tudják ostromzár alá venni Németországot, keleten pedig a szovjetekkel kötött előnyös megállapo-

dás biztosítja a németek számára a nyersanyag ellátást. A világháború alatt 3800 kilométeres frontot kellett Németországnak tartani, míg most csak 230 kilométerest. A német életmészési helyzet igen kedvező. Két kitűnő aratási év termése van felhalmozva. Az ellenség propagandája Hitler személye ellen irányul. „Azt állítják, — mondotta Göring, — hogy Németország az egész világot le akarja igézni és hogy Lengyelország után az ukránokat, a magyarokat, a románokat, majd a bolgérokat akarják letiporni, majd azután a franciákat és az angolokat igézni le. Ez a legnagyobb ostobaság. A német nép őszintén akarja a békét. De a béke óhala nem egyenlő a gyengeséggel. Németország nem fél és a német nép bármikor hajlandó a tisztességes békére azokkal a népekkel, amelyek nem nyomják el a németeket. Teljesen hibás az a számítás, amely a német népet el akarja választani vezérével. A vezér és a nép egy.”

Varsó I. rádió-harca Varsó II. ellen!

Varsóból jelentik: A Varsó I. rádióadó állomás néptelen délután német kézre jutott és azóta állandóan német és lengyel propaganda híreket közöl. Ugyanekkor a Varsó II. ellen-propagandáját választott és ellenállásra szólította fel a lengyel főváros lakosságát. Külön előadásban ismertették hogyan kell torlaszo-

kon harcolni s hogyan hátrállanak lényéről-lényésre az ellenség elől. A két állomás között valóságos rádióháború folyt le és közben német részről a legnagyobb hangerővel közvetített katonai indulók zavarták a másik állomást. Valóságos éther-zavart okozott ez a háborúság az egész közép-európai zónában.

A német légihaderő borzalmas munkája a lengyel fronton

Róma. A Stefani ügynökség jelent: A német haderő gyors és erélyes előnyomulása nyugat és észak felől a lengyeleket mindenütt visszavonulásra kényszeríti. A német légi haderő gépei pedig hathatósan támogatják kezdetől fogva a szárazföldi hadsereg műveleteit. Az olasz hírszolgálati iroda tudósítja, akit a német főhadiszállásra osztottak be, egy német repülőgépről nézte végig a lengyel csapatokat ért bombázást. A német repülőgépek nagyerejű bombák ledobásával megszakított ezen a vonalon minden közlekedést. A tudósító leírja, hogy 18 lengyel vonatot látott, amelyek a bombázás következtében mozdulatlanul álltak.

A repülőgépek támadása során csak két német repülőgép sérült meg. A Covik felé vezető úton ugyanezek a repülők hosszú lengyel hadoszlopokat bombáztak.

A római Tribuna tudósítója is beszámol az egyik német repülőgépről utjáról, amelynek során Varsót bombázták. Leírja, hogy a német repülők a lengyel főváros felett 600 méternyire ereszkedtek le, hogy a célpontokat jobban eltalálhassák. A német repülőgépek visszatértek kiindulási pontjukra és csak egy-két gépszenvedett kisebb sérülést a lengyel légihárító golyószóró lövedékeiktől.

Női selyem és cérna férfiak és gyermek harisnyát, szvettort, bőr és cérna keztyűt, selyem kombinét és harisnyát, reformnadrágot legolcsóbban

Bogyónál, Str. Eminescu 1. (Gorso-mozi mellett)

Ellenséges légitámadás a német tengerpart ellen

A DNB. jelent: Ellenséges repülőgépek északnyugati irányból megközelítették az elmúlt éjszaka Németország tengerpartját. Az ellenséget ágyutűzzel fogadják, mire a repülőgépek délkeleti irányban távoztak, úgy hogy Németalföld területén kellett átszállniuk. A repülőgépek egyetlen bombát sem dobtak le, a német vadászipülőgépek pedig a holland határig üldözték az ellenséges légitámadást, amelynek egyik egységét, egy angol repülőgépet lelőttek. A repülőgép legénysége öt emberből állott, akik eitőernyővel értek földet. Valamennyiüket őrizetbe vették.

Egy új rendelet

A DNB. jelent: Tekintettel a német csapatoknak a keleti hadszíntéren való állandó előnyomulására, a német határ ize örökre biztosítást nyert. A német hadseregparancsnokság közölte a birodalmi vezérrel, hogy már nincsen szükség arra, hogy a birodalom területén a végrehajtó hatalmat a hadsereg gyakorolja. Technikai okokból a jelenlegi helyzetet csupán Sziléziában és az Oderától északra terjedő vidéken tartják fenn. Hitler birodalmi vezér ilyen értelemben rendeletet is adott ki.

Háromnegyedórás légiriadó volt Berlinben

Zürich. A Züricher Zeitung jelent Berlinből, hogy szombaton hajnalban a német fővárosban légiriadó volt, amely 4 órától háromnegyed 5 óráig tartott. A légi riadóra az adott okot, hogy angol repülőgépek jelentek meg Németország északnyugati részében.

A Paris Soir leírása egy német repülő-támadásról

Páris. A Paris Soir jelentése szerint német repülőgépek megtámadták egy lengyel menekült 16-vonatát, amelyet a nyílt pályán megállításra

Karc a tengereken

A német hajók rádió-használati joga

Mexiko. (Rador.) A mexikói kikötőkbe menekült német gőzösök parancsnokai megtagadták a rádióállomások leszerelését hajóikról. Ezt azzal indokolták, hogy a rádióállomások leadására és felvevésre vannak berendezve és a nemzetközi törvények értelmében a rádióhírek vévése meg van engedve. Arra kötelezettséget vállaltak, hogy leadásokat nem fognak eszközölni.

Két angol hajó elsüllyesztése

London. (Rador.) A Reuter-ügynökség jelent, hogy a „Manuar” angol hajót az Atlanti óceánon elsüllyesztette egy német tengeralattjáró. A legénység több tagját egy holland gőzös mentette meg és Lissabonba vitte.

Newyork. (Rador.) A „Jean Jadot” nevű belga cirkáló szikratávirón jelentette, hogy egy német torpedó által elsüllyesztett „Regent Tiger” nevű angol hajó 44 főnyi legénységét fedélzetére vette.

Tengerészeti szolgálatot teljesít a kenti herceg

London. (Rador.) A Reuter-ügynökség hivatalos jelentést közöl, amely szerint a kenti herceget a háború időtartama alatt tengerészeti szolgálattal bízták meg. Az ausztráliai kormány előterjesztésére a király lord Gaurient bizta meg továbbra is az ausztráliai fő kormányzó tisztség ellátásával.

Szigorított angol blokád

London. (Rador.) A tájékoztató miniszterium jelentése szerint az angol kormány elhatározta, hogy élni fog hadviselési jogával és megtagadja, hogy az ellenség csempész úton árukhoz jusson. A miniszterium szerint a hadviselési jog igénybevétele Anglia által nem jelent teljes blokád. A kikötőkben vagy a tengeren levő hajók átkutathatók bármilyen nemzetiséghez tartozzanak is azok és ha angol megállapítás szerint hadicsempésztést végeznek, úgy rakományukat elkoboztatják.

Mogélenkült az angol-francia flotta-tovékenység

Páris. A francia hadijelentés közli, hogy az angol és francia tengeri flottaegységek minden ponton megkezdték tengeri hadműveletek végrehajtását. A francia és angol hadihajók működése egyelőre főleg a saját összeköttetésük biztosítását célozza és a blokád fenntartását tüzték ki feladatuk!

III.

Mi történt Varsóban?

A lengyel hivatalos jelentések szerint szombaton éjjel még nem adták föl a lengyel fővárost

Varsó. Pénteken este a német repülők két ízben is hosszabb időn keresztül bombázták a lengyel fővárost. A Praga nevű külvárost összekötő hídra több bombát dobtak, amelyek azonban nem okoztak komolyabb károkat. Két német repülőgépet Varsó központjában lángba borulva lezuhant.

A Stampa jelent, hogy a német repülők több mázsa röpíratot szórtak le Varsó felett. A röpíratok felteszik a kérdést, hogy mire jó a felesleges vérontás és a lengyel nép miatt követi azokat a vezetőket, akik elvetették Pilsudszky tábornok szellemi örökségét. Kérde továbbá a röpírat, hogy miért nem folytatják Pilsudszky politikáját, amely mindig a Németországgal való barátságos együttműködést kívánta.

A Pat-ügynökség hivatalosan megcáfolja Varsónak a német csapatok által történt elfoglalását.

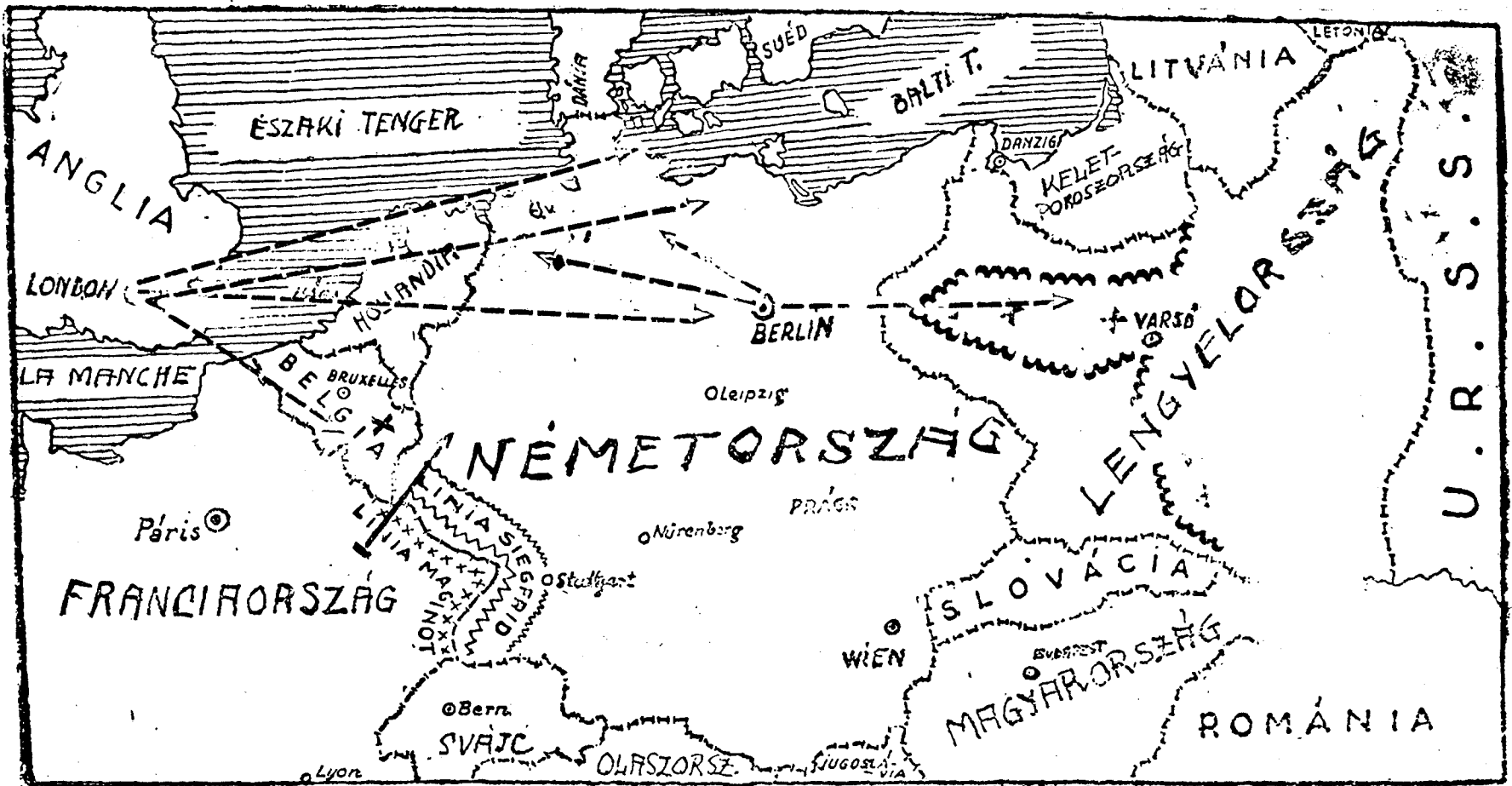
A lengyel nagykövetség közli Londonban,

hogy tegnap több német rádióadóállomás, de különösen Breslau a lengyel rádióadó hullámhosszainak felhasználásával valótlannak híreket terjesztett Varsó, Lodz és más lengyel városok elfoglalásáról.

A varsói rádióadóban péntek este 10 óra körül Lipinski alezredes felolvasta a Varsó védő csapatok főparancsnokságának felhívását. Varsót az utolsó katonáig védeni kell — hangzik a felhívás. A főváros lakosságának támogatnia kell a csapatokat. Meg kell, hogy őrizze nyugalmukat és hidegvérüket. Minden denkének kötelessége, hogy helyén maradjon. Varsó lakosainak most alkalmuk van tanúsítni a hazaszeretetüknek. A lengyel katonák bátran harcol és számít a lakosság támogatására. A jelszó, amely most mindannyiunkra kötelező: Elég volt, nem engedünk további előnyomulást. A Varsó védő csapatok parancsnokságának rendeleteit pontosan végre kell hajtani.

Hadihelyzet az északnyugati frontszakaszokon

1939. szeptember hó 9-én este

JELMAGYARÁZAT: = német haderő frontfejlődése = légi támadások iránya
 = légitámadások helye

A szombati napon a lengyelországi harcokról szűkszavú jelentések közölték, hogy Varsóban harc dül a város birtokáért. A délnyugati és az északkeleti német frontszakaszok között rendben folyik a lengyel haderők visszavonulása Varsó—Lublin felé, bár a német repülőgépek hevesen bombázzák a visszavonulók útját.

Szombaton ötödször jártak röpcédulát szóró angol bombavetők Németország tengeri és ipari centrumai fölött. Egy angol légitámadás Belgium fölött keveredett érzékeny harcra helga légi véderővel. Egy francia légitámadás a nyugati német frontszakaszon folyt le, a fekete nyíl irányában, de a német jelentés szerint eredménytelenül.

A német csapatok megközelítették a város külső részeit, azonban Varsó még mindig a lengyelek birtokában van. Tegnap éjjelkor a varsói rádió rendszeresen működött és utasítást adott a lakosságnak a védelemmel kapcsolatban.

Berlin és Róma lelkesedése

A DNB jelenti: A német csapatoknak Varsóba való bevonulása nagy lelkesedést keltett Berlinben. A lakosság nagy tömegekben tödült az uccákra és a rádióleadó állomás épülete előtt a csoportosult, amely ebből az alkalomból hazafias dalokat és himnuszokat közvetített.

A Stefani jelenti, hogy Varsó elfoglalása Rómában és Olaszországban nagy meglepetést keltett. A lapok cikkeikben utalnak arra, hogy Varsó elfoglalása az ellenségeskedések megkezdése után a hetedik napon történt meg.

Az olasz lapok szintén beszámolnak Varsó villámgyors megszállásáról. A Popolo di Roma szerint a németek koncentrációs támadása kitűnően bevált és a lehető legrövidebb időn belül megszállták Varsót. A lengyelek ellenállása hagyományos vitéségük ellenére sem volt hatásos. Felmerülhet az a feltevés, hogy Varsó kiürítése megfelel a lengyel haditerveknek és a hadsereg zömét később akarják harcra vetni, ez azonban veszélyes játék, tekintettel arra, hogy a lengyelek háta mögött ott állnak az oroszok. Megállapítható, hogy klasszikus értelemben vett csatáról eddig még csak beszélni sem lehet, bár tényleg elképzelhetetlen, hogy a 60 hadosztályból álló lengyel hadsereg még csak nyílt harcot se viseljen a németekkel szemben.

Berlinben nem tudnak semmiféle nyugati támadásról

Brüsszel. (Rador.) A belga távirati iroda berlini munkatársától táviratot kapott, amelyben a Havas-iroda most szintén leköszölt. A távirat szerint berlini hivatalos körök úgy nyilatkoznak, hogy a nyugati hadszíntéren semmiféle hadművelet nem történt. Hangsúlyozzák, hogy esetleg néhány elszigetelt katonai csoport hadműveletéről lehet szó, de

ezek csak jelentéktelen összetűzések lehetnek. Szó sem lehet nagyobb támadó hadmozdulatokról s semmit sem tudnak arról, mint ha hetven francia tanktól támogatott támadás történt volna a Sigfried vonal mentén.

London a lengyel visszavonulás tervszerűségéről

London. Lublinból érkezett jelentés szerint, a lengyel hadsereg visszavonulása tervszerűen történik azért, hogy egy rövid vona-

lon vegye fel a küzdelmet a német hadsereg ellen. Lengyelország nyugati határának kedvezően volta miatt a lengyel hadsereg félkörszerű elhelyezésben vette fel a harcot. Ebben a kedvezően stratégiai helyzetben a hadsereg két szárnyát az áttörés veszélye fenyegette. Ezért következett be a hadseregnek egy rövidebb egyenes vonalig való visszavonulása, ahol sikeresen védekezhetik mind addig, amíg az erősítő csapatok meg nem érkeznek.

IV.

A nyugati álló-front eseményei

Hatalmas sikereket jelent a francia hadvezetőség

Páris. (Rador.) A francia hadvezetőség 9. számú jelentése szeptember 9-ről: Az elmúlt éjjel elővédünk Vorbachtól nyugatra elfoglalták a waldti erdő legnagyobb részét. Az általunk elfoglalt területen az ellenfél hatalmas pusztítást végzett. Légi haderőnk együttműködik a szárazföldi hadsereggel.

A francia nagyvezérkar néntek esti jelentése igen röviden foglalkozik azzal a ténnyel, hogy a Rajna és Mosel folyók között négy nappal ezelőtt megkezdődött előnyomulás tovább folytatódott. A lakonikus szövegből is kitűnik, hogy az előnyomulást a Németországból sürgősen csábított friss csapatok, sem pedig az önműködő fegyverek, a vasbeton-blokkházak és egyéb felszerelések sem tudták megállítani. A német határt védő csapatok nem állták meg a helyüket attól a perctől kezdve, amikor a francia csapatok megkezdtek előnyomulásukat. A nehéz terepen a franciák hatalmas sikereket értek el. Nem szabad meglepedkezni arról, hogy a tulajdonképpen Siegfried-vonal a rainai dombvidéken húzódik, a Luther-folyó jobbpartján, Mosel irányában, Treves környékén. Az elzászi fronton, ahol a Rajna áradásban van, nem történt különösebb tevékenység.

Ostromállapot egész Franciaországban!

Páris. A francia kormány az ország egész területére kihirdette az ostromállapotot. Ennek folytán az ország rendjének irányítása a polgári hatóságok kezéből a katonai hatóságok kezébe került.

A nagy események, valamint az ostromállapot kihirdetése teljesen megváltoztatta a francia főváros képét és hangulatát. Megnyilvánul ez abban is, hogy a főváros uccáin a közlekedés az első pillanatra is meglepően lecsökkent. A társaskocsik közlekedése teljesen szünetel, a gépkocsi forgalom a minimálisra korlátozódott és a földalatti villamosok forgalma is erősen megritkult. Páris éjszakai élete szintén nagy változáson ment át. Este 11

órakor a szórakozóhelyviségeket kivétel nélkül

URANIA Tel.: 12-32. Ma költős műsor!

I. Brazíliai kaland

(Ember, akik az életükkel játszanak)
Izgalmas... szellemes... humoros!

CLARK GABLE, MYRNA LOY

Metro világhírű. Előadások: 8, 6.15, 9.30

Közkezeletre minden idők legzesebb filmje

II. Orgonavirágzás

JEANETTE MAC-DONALD, EDDY NELSON

11.30 matiné: Brazíliai kaland

bezárják és nemsokkal ezután egész sötétség sötét kékszinűre változtatják. Párisban szigorúan megtiltották mindenfajta neonfénynek és reklám fényábrának a kivilágítását.

A tokiói angol nagykövetség hivatalosan közli:

Anglia Lengyelország esetleges megszállása után is tovább folytatja a háborút

Tokió. (Rador.) A tokiói angol nagykövetség közli, hogy az angol kormánytól megbízást kapott azoknak a híreknek formális cáfolatára, amelyek azt állították, hogy Anglia hozzájárul az ellenségeskedések beszüntetéséhez. Lengyelország meghódítása esetén. Ha Lengyel

országot a németek megszállják, ami egyáltalában nem biztos, mondja a közlés, ez a fény csak még jobban megerősítene Angliának azt az elhatározását, hogy megsemmisítse a Hitlerizmust.

Halálcsapdák lesnek az előrenyomuló francia csapatokra

A Matin jelenti: A nyugati hadszíntéren a küzdelem továbbra is a Maginot- és a Sigfried vonalak között elterülő több kilométeres körzetben folyik. Ezt a területet a francia csapatok igyekeznek teljesen megtisztítani az ellenségtől, valamint az ott elhelyezett aknáktól. Az erős nyomás, amelyet a francia csapatok erre a területre gyakorolnak, a német hadvezetőséget arra készítette, hogy az ország belsejébe ide költözzön csapatereősítéseket vezényeljen. A francia csapatok ezeken a területeken új állásokban helyezkedtek el és ezeknek az állásoknak a berendezése és megerősítése most folyamatban van. A francia hadvezetőség óvatosan jár el és egyelőre, igyekszik kipuhatolni a német védelmi vonal legkönnyebben sebezhető pontjait.

Háború, vagy — politika...?

Róma. A Popolo di Roma párisi jelentés alapján közli a hadihelyzetet, ahogyan azt a franciák látják. A francia lapok szerint egyöntetű az a vélemény, hogy Németország

viselkedése a nyugati fronton nem taktikázás, hanem politikai jelentőségű. A francia lapok katonai szakértői szerint Párisban hosszú és kemény háborúval számolnak. A mai napig még nem erőszköztak ki olyan helyzetet, mint 1914-ben a marnei csata előtt. Egy helyen mentek át csak nagyobb francia csapatok német területre, de itt távolabb esik a Sigfried-vonal és ezeken a helyeken aknamezőkkel találták magukat szembe.

Kanada felkészült

Ottawa. (Rador.) Mackenzie King miniszterelnök a parlamentben kijelentette, hogy a kanadai kormány teljes mértékben támogatja Angliát és együttműködik Franciaországgal, valamint mindazokkal az országokkal, amelyek meg akarják védeni szabadságukat. A miniszterelnök ezután közölte azokat az intézkedéseket, amelyeket forratosítani fognak, hogy a kanadai haderő létszámának emelésével megsegítsék Angliát.

5000 női cérna harisnyák bombaáron GÓLYA áruházban, pár férfi gyermek 9, 19, 29 leles Mező u. 1.

V.

Szófiából jelentik:

Magyarország új szófiái követe Boris bolgár királynál

Szófiából jelenti a Magyar Távirati Iroda: Arnóti Jungert Mihály, Magyarország most kinevezett szófiái követe tegnap kihallgatáson jelent meg Boris bolgár királynál és átnyújtotta megbízó levelét. Ez alkalommal az új magyar követ beszédében hangsúlyozta a bolgár uralkodó előtt azokat a barátságos érzelmeket, melyeket a magyar kormányzó és az egész magyar nép érez. Beszéde további során a két ország szoros kapcsolatairól és hagyományos barátságáról beszélt.

A magyar követ beszédére Boris bolgár király válaszolt igen megleghangu beszédben és felkérte a magyar követet, tolmácsolja szerencsekívánatait Horthy kormányzónál. Beszédében hangsúlyozta, hogy különösen értékeli az új magyar követnek azt a szándékát, hogy a

két ország között fennálló kapcsolatokat még szorosabbra öhajítja kimélyíteni.

Ezután a bolgár uralkodó barátságosan elbeszélgetett a magyar követtel, valamint a kíséretében volt követségi tanácsossal és katonai attaséval.

A bemutatkozó látogatás után diszes formalitások között tért vissza a magyar követség személyzete a magyar követségre, ahol Arnóti Jungert Mihály megvendégelte a bolgár királyi kíséret tagjait.

Belgrádból jelenti a MTI: Magyarország belgrádi követe báró Bakách Bessenyei György tegnap kihallgatáson jelent meg Macsek jugoszláv miniszterelnök-helyettesnél. — Macsek ezután kihallgatáson fogadta a belgrádi bolgár, angol és francia követeket is.

Egész Bulgária területén megszüntették a magángépkocsi forgalmat

Szófia. (Rador.) A Havas-ügynökség jelentése szerint, a bolgár minisztertanács elhatározta, hogy némi kivétellel, egész Bulgária területén megszüntetik a magángépkocsiforgalmat. Az állami gépkocsiknak ötven százalékkal kell csökkenteniük benzinfogyasztásukat. A fűtőanyag háromnegyed része benzin, egynegyed része pedig alkohol lesz. Ugyancsak megtiltották Bulgária területén a szerdai és a pénteki napokon a hústogyasztást.

A római sajtó a magyar—olasz viszonyról

Róma. A Lavoro Fascista című lap hosszabb tudósítást közöl. „Magyarország és Németország viszonya” címen. A cikkíró megállapítja, hogy a magyar fővárosban a legnagyobb figyelemmel kísérik az eseményeket. Bár mindenki feszült érdeklődéssel nézi a Németország és Lengyelország között folyó háborút, meg kell állapítani, hogy a ma-

gyar nép nyugalma és fegyelme egyenesen példás. Az egész magyar nemzet a magyar kormányzó alakja mögé tömörült. Ő képviseli a nemzeti egységet. A nemzeti egység helyreállott és a pártok torzszalkodása eltűnt. Magyarországon sokat várnak még mindig Rómától és minden szem a Duce alakja felé fordul. Megjegyzi a cikkíró, hogy Magyarország semmiféle nyilatkozatot nem tett, a magyar nép nyugodt és fegyveres kézzel örködik hazája sorsán. A magyar főváros hangulatáról írva, a tudósító megjegyzi, hogy Budapest külső képén semmi sem jelzi, hogy az ország határán túl háború folyik. Végül megállapítja a cikk, hogy sohasem volt olyan rövid a távolság Budapest és Róma között, mint a mostani napokban.

Az ideges és nyugtalan emberek korszaka.

A ma embere beteg, idegbeállítottsága a gyors tempó, a gyors evés, a gyors futás, a je nem maradás, amely lassankint felel az idegeket és a különböző megbetegedések sorozatát teremti meg.

Az emberiségnek vissza kell térni a természethez, ahova öt ösi őstőne köti, de a mai civilizáció felhasználásával. Az egész kultúremberiség, napról-napra, minél jobban kezdi felismerni, hogy az élő növényekben oly csodálatos bőségben adja meg a természet gyógyító anyagát, hogy soha semmi féle előállított vegyszer pótolni nem tudja és nem is fogja tudni.

Nemrégben is egy élő növényben fedezték fel Amerikában azt a világhírű gyógyanyagot, amelyből a Gastro-D. készül és amely azért olyan népszerű és nélkülözhetetlen minden családban, mert 10—15 éves krónikus gyomor-, bél-, epe-, vese- és májbetegedések, valamint szédülések, görcsök eseteiben ugy belföldi, mint a külföldi klinikákon „GASTRO-D.” használata által kitűnő eredményeket mutatnak fel, már rövid kúra után is.

A „Gastro-D.” kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető 135 le utánvét mellett Császár E. gyógyszerárában, Bulcurești, Calea Victoriei 124.

VI.

A szoviet és Törökország elhatározásra készül

Róma. A Stefani ügynökség közli: Moszkva szovietdiplomáciai körökben az a hír terjedt el, hogy a szovietek katonai küldöttségének berlini látogatásait úgy lehet tekinteni, mint a szovjetkormány rendkívül fontos elhatározásának az előjátékát.

A Stefani ügynökség jelentése szerint orosz diplomáciai körökben nagy érdeklődéssel figyelik Törökország magatartását is. Törökország — mondják orosz diplomáciai körökben — már a legközelebbi napokban előreláthatóan döntő elhatározásra jut.

Törökország végleges álláspontját a szeptember 11-iki nemzetgyűlés állapítja meg

Ankara. Az „Universul” jelentése szerint ankarai politikai körök megerősítik azt a hírt, hogy az angol—francia—török tárgyalások ellenére is semleges marad Törökország. Hangsúlyozzák, hogy a tárgyalásokból folyó kötelezettségek akkor válnak időszervi, ha Törökország határai, vagy a Földközi-tengeri biztonság veszélyben volnának. Törökország végleges álláspontjának megállapítását egyébként a szeptember 11-én összeülő nemzetgyűlés határozatától várják.

Ismet Inönü köztársasági elnök csütörtökön egyórás kihallgatáson fogadta Terentiew szoviet követet. A kihallgatáson megjelent Saracoglu külügyminiszter is.

A párisi sajtó a francia taktika céljáról

Páris. (Rador.) A szombat reggeli párisi sajtó bőven foglalkozik a katonai műveletekkel. A Petit Parisien megállapítja, hogy a francia csapatok átvonultak az ugynevezett „Senki földjén” vagyis a Maginot vagy Sigfried vonalak között levő területen, amely egyik országhoz sem tartozik. Sőt a francia csapatok már elhagyták az első szerves ellenállásokat, vagyis a francia hadigépezet kitűnően működik, még az erődítésekkel szemben is. A parancsnokság valamint a hadműveletekben résztvevő csapatok egyaránt kiérdemelték ezzel egész Franciaország csodálatát, nemkülönben azoknak a volt frontarcosoknak csodálatát, akik a világháborúban Verdun körül harcoltak. A francia csapatok parancsnoksága a jelenlegi műveletekkel két célt akar elérni: 1. Szilárd állásokat akar teremteni az elődörög számára. 2. Lehetetlenné akarja tenni a német nagyvezérkar számára, hogy újabb csapatokat küldjön a lengyelországi frontra.

CORSO: Szenzációs kettős műsor: 11.30 matiné, 3, 5, 7 és 1/2, 10 óraker.

1. **Feszony aki pofonokat kap** Főszerepben: Carolle Lombard és Frederik Marsch, színes filmesoda

2. **A hős cowboy** Főszerepben: John Wayne. Izgalmas cowboy-film

JULIA HAZA

Írta: MÁRAI SÁNDOR

Veronában, a Dante-szobor előtt, reggel kilenc-kor egy maszatos gyerek megrángatta kabátom ujját. Akarja látni Julia házát? — mondta. — Itt van a szomszédban.

A gyerek lehetett hét éves. Mit tudsz Juliáról? — kérdeztem. De nem tudott semmit. Annyi tudott csak, hogy idegen vagyok, tehát valószínűleg érdekel Juliák háza Veronában. A szomszédos uccába vezetett, megállojt egy szurkos, két-eemeletes ház előtt és diadalmasan mondta: „Ecco!”

A ház régi volt, nagyon régi, reneszansz-ház. De hitelességében kételkedtem. A cicerone most bevezetett a kapu alá, s megmutatta az egyik téglába égetett jelvényt, a Capulet-család címerjét, polgárkalapot, bojttal. Megálltam a régi ház udvarán, néztem a sokszázéves bolozatokat, a kokszos jépcsőt, az emeleti ablakot, hol Julia álldogált, mikor Romeót várta. Süttött a nap, pislogtam. Egyszerre, átmenet nélkül, nehéz lett a szívem.

A „színhely”-ben mindig van valami tulzolt és valószínűtlen. Julia háza egyáltalán nem romantikus. Capulet gazdag polgár volt, de nem épített várkastélyt családjának: szabályos polgári házat építtet, vörösszürke kövekből, csucsíves ablakokkal, mert járt egyszer Velencében, s megkivánta a divatot, mint minden parvenü. Máskülönben a ház szerény. A veronai aranyifjak elmentek a ház előtt és mellékesen mondták: „Itt lakik a szűkmárku Capulet. Van egy lánya, Julia, jó parti lenne, de az öreg nem ad hozományt.”

Milyen Julia háza, reggel kilenckor, sokszáz évvel a nagy botrány és szerelmi bajleset után? A kapu alatt egy varga ül mihelye ajtajában, ragados fekete sötétségben, s egy veronai asszony szandálját foltozza. Ezekben a városi olasz vargákban, asztalosokban, szatócsokban, rézkovácsokban él tovább egy életforma, amely mélyen, erősen városi és olasz. A varga keze ütömbesen jár a könnvű kalapáccsal, bozontos feje a lyukas cipőtalp fölé hajol, majd magasba emeli és a világosság felé tartja a fehér női topánkát s elégedetten nézi művét. A cipők egy veronai nő lépteit igazítják majd estefelé. Hová megy a veronai nő, kinek cipőjét reggel még Julia házában talpalták? ... Valahol, az aréna előtt, várja Romeo, a cipők száporán kópognak, mint a szívdobogás. Szerelmesek, vigyázatok! Julia is így ment haza a miséről, fehér cipőkben, reggel kilenckor, mikor megpillantotta Romeót.

A földszinten egy boglyas, kövér asszony kishajol az ablakon és mosogatólét önt a kanálisba. Az asszony, aki Julia házában lakik, utánanéző mosogatólének, s nem hisz már semmiféle szerelemben. Nem elég meghalni azért, akit szeretünk. Élni is kell érte, takarítani is kell, mosogatni is, fel kell törülni a konyhát, forró vizgőzben meg kell koppasztani a csirkét. Ah, a szerelem, gondolja az asszony. S boglyas feje eltűnik az ablakból.

Az erkélyen, a halhatalan erkélyen öreg ember áll a napsütésben, az erkélyrácsnak dől, enyves szemekkel pislog, berejtálatlan, inge szakadt és rongyos. Az öreg ember nem csinál semmit. Csak áll az erkélyen, mint egy szobor. Valószínűleg a pacalra gondol, melyet tegnap este evett, vagy az olajbogyós metéltre, melyet délben enni fog. All egy ember Julia erkélyén, melyet egy költő minden idők szerelmesei számára a magasba emelt, s mindenre gondol, csak a szerelemre nem. Bölcs ember, gondolom. Így kellene állani egy erkélyen, érzés és indulat nélkül, s csak az örök dolgokra gondolni, az olajbogyós metéltre, vagy a halálra. De ilyesmitől még messze tartok.

Az egyik lakásból gyereksírás hallatszik. Ez a hang örök, évszázados, mint Shakespeare hangja. Gyereksírás dallamára megyek el Julia házából. Arra gondolok, hogy a nagy színhelynek ezt a sl. víto dallamát talán még Shakespeare is, aki mindent értett s mindenben siketen nevetett, helyeseite volna.

Továbbképző tanfolyam Aradon

Az aradi Szociális Misszió Növédelmi Hivatala igen életrevaló tervvel foglalkozik és ennek megvalósításával akarja őszi munkaprogramját kezdeni.

Október 1-ére továbbképző-tanfolyamot állít majd be, mely hézagpótló intézmény gyanánt szolgál azoknak, kik az iskolákban megszerették de vagy az általános műveltséget nyújtó ismereteket de azokat a művelteni és gyakorlati tudással kiegészíteni óhajtják.

A tanfolyam a következő tárgyakat öleli fel: román, magyar, német, francia, angol nyelv, gépírás, gyorsírás és könyvtétel irodalom és művészettörténet.

Az egyesület altruista alapon szervezi ezt a magánjellegű tanfolyamot, mert szociális munkájával szellemi támogatást óhajt nyújtani tagjainak és a közönségnek. Éppen ezért a tandíjat lehetőleg alacsonyban szabta. Ha ennek dacára övédelem maradna, azt a szegény tanulók segélyezésére fordítja.

Bővebb felvilágosítást Hendrey Ilona egyesületi alelnök ad az érdeklődőknek szeptember 15-től, délután fél 5-től fél 6 óráig. Greceanu-uca 20. sz. alatt.

OSZI
KÖLTSÉGVETÉSE
ALLITJA
OSSZE
?

NE FELEJTSE EL

beállítani a meglepetést is, amelyet az Állami Sorsjáték sorsjegye okozhat, amelyet kedvelt sorsjegyárudájában vásárolt.

SZEPTEMBER 15.-ÉN

amikor az

ÁLLAMI SORSJÁTÉK
III. osztályának a húzása lesz.
MILLIOMOS LEHET.

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

Az angol politikai pártok békés választási rendszere

London. Az angol politikai pártok megegyezést kötöttek, hogyha megijesedik valamely kerület, úgy azt közvélemény nélkül átengedik annak a pártnak, amelyhez tartozott a kerület volt képviselője. Minthogy így a párt maga jelöli ki a jelöltjét és a többi pártok nem állítanak ellenjelöltet, így nem lesz választási küzdelem. A nagy világháboruban a pártok annak idején ugyan ilyen megállapodást létesítettek.

Esterházy János gróf:

„Végezze mindenki polgári kötelességeit”

Sorozatos letartóztatások a szlovákiai magyarság körében

Budapest. Esterházy János gróf, a szlovákiai magyarság vezetője a nemzetközi helyzetre való tekintettel felhívást intézett pártjának tagjaihoz. Kéri őket, hogy folytassák tovább munkájukat, őrizzék meg hidegvérüket és a helyzet komolyságához mérten minden tekintetben fegyelmezetten viselkedjenek. Tartásuk legyen pontosan a hatósági rendelkezések és tartózkodjanak minden olyan cselekedettől, amely veszélyeztetné a rendet és a nyugalmat. Vé-

gezze mindenki polgári kötelességét és végezze el hétköznapi munkáját. A felhívást azzal végzi, hogy a nehéz történelmi időkben igyekezzen mindenki a legjobb tehetségével követni a felebaráti kötelesség parancsát.

Ungvár. Szlovákiából érkező megbízható hírek szerint az elmúlt héten újabb sorozatos letartóztatásokat hajtottak végre a magyar érzelmi lakosság körében. Esterházy János gróf a hír szerint állandó rendőri felügyelet alatt van.

FORUM filmszínház.

PAUL MUNI és M. riam Hopkins

„A levegő titanjai”-ban

Aktuális téma az 1914-es világháborúból, számos repülőharcos az angol-francia és a német bombázók között.

FOX Journal, Danzigi eseményekkel.

Előadások: 5, 7, 15 és 9.30.

Tel.: 20-10. 11.30 és 9-ker matiné és csó helyekkel.

AKTUÁLIS SOROK

Hatalmas karriereket futottak be és ma fantasztikus vagyonokat heresnek ujca a világ legnagyobb fegyvergyárosai

A világ összes nemzetei felfegyverkeztek és a háború máglyái kigyulladtak Európa nyugati és északi részén. Megkezdődött a halál és a gigantikus termelésre berendezett hadiüzemek aratása. Ezeknek az üzemeknek az élén öt hatalmas ember áll, akik ma a kezeikben tartják a fegyveripart világszerte.

Ut a Vickers-művekig

Az angol fegyverkezési ipar ura: Charles Craven, a Vickers-Armstrong művek feje, amelynek alapítójeje 20 millió fontot tesz ki. Craven Charles megjelenésében semmi sem mutat arra, hogy a fegyverkezési ipar legjelentékenyebb képviselője. A Vickers-Armstrong művek révén Craven Charles 70.000 munkás munkáját irányítja. És az érdekei nem is végződnek itt be. Még sok angol hadi üzem az ő felügyelete alatt működik.

Craven rendkívüli karrierje szerény kerekék között kezdődött. Ma Craven egy egész kis „Kosmoszt” irányít, amelyben a számok csillagászati magasságokig emelkednek. Évi „fizetése” 15-20 ezer angol font között váltakozik.

1898-ban Craven mint egyszerű önkéntes lépett be az angol tengerészei kötelékébe és rövidesen hadnagyi rangot ér el. Az éles eszű szorgalmas fiatal ember 22 éves korában teszi meg az első lépést magasságbaívelő karrierje felé és az angol tengeri haderő egyik jelentékeny pontján egy tengeralattjáró parancsnokává nevezik ki. 1912-ben karrierjében nagy változás áll be: Belép a Vickers-Armstrong művek kötelékébe. Itt az éles eszű, szorgalmas tisztviselő hamar népszerű lesz, úgy kártársai, mint felettesei szemében. Egészen természetesnek tűnt, hogy Craven 1931-ben a Vickers-Armstrong-művek igazgatójává nevezték ki.

Sir Charles élete, különösen napjaink izgult forgatagában a lehető legegyszerűbb. Lakása Barrow-ban van és Barrowtól a Vickers-művek Furness-i telepéig autóval is egy éjszakai ut. Az üzemben sorozatos — négy-öt — konferencia és végeláthatatlan kérdéssorozatok megoldása várja. Az étkezés idejét is üzleti megbeszélésekre használják fel.

Mikor az üzem minden iródájában eloltják a villanyt, Sir Charles még mindig — egyedül — folytatja munkáját. Utána Daimler kocsija olyan örült sebességgel vágta, hogy utközben nem egyszer négy söfőr is felváltja egymást.

Az angolok két-három jellemvonását csodálják: erősen dohányzik s olyan cigarettát szív, amelyet bármelyik angol kispolgár megengedhet magának és nem titkolja el a telefonszámát — amint azt a nagy üzletemberek szokták. Mindkét telefonszáma benne van a londoni telefonkönyvben.

Krupp asszonyt

sokan rokonszenvesnek tartják

A Krupp név sokkal ismertebb, mint a Charles Cravené. Népszerűbb is — még Angliában is — mint a Vickers-művek teljhatalmu vezérének a neve. És Krupp asszony semmit sem gyűlöl annyira, mint a nyilvánosság. Krupp asszony igen rokonszenves megjelenés — és minden képpen úgy szerepelt feltüntetni, hogy gyűlölje a háborút. Egyéb ként ugyanezt hangoztatja Charles Craven is. Szívesebben hozzásegíteném hazámat, hogy megnyerjen egy békét, mint a háborút — szokta mondani és ezt hangoztatja minden alkalommal. A Krupp-művek előbb nem fegyvergyártással foglalkoztak.

Ezelőtt száz évvel egy fiatal német megvásárolt Essenben egy szép kis üzemet. Egy szép napon a szerény üzem túlságosan kemény acélt termel — szinte forradalmi jelentőségű — azonban az acél iránt semmi érdeklődés nem nyilvánul meg. Krupp csak nagy nehézségek árán tudja elhelyezni az acélt.

1845-ben a Krupp-művek csak 122 munkással dolgoznak. Két év múlva az üzem hatalmas lépést tesz előre, ami hivatalosan forradalmisítani az egész fegyverkezési rendszert. Az új Krupp-féle ágyú világhír, sereze a kis üzemnek. Ma a Krupp-művek óriási tökével dolgoznak és az üzemetek egy csendes tanárnő kinézésű asszony irányítja.

A dinamit hegyek mellett nem tetszett az élet Krupp asszonynak. Sokat elrabol az élet szépségeiből. Beleszeretett egy férfibe, akit azonban a császár — szabályszerű rendőri segédlettel — eltávolított az országból. A császárnak nem tetszett

Kruppné választása. Később ahhoz a házassághoz, amelyik kedvére volt, maga a császár adta a beleegyezését. Így ment férhez Gustav von Bohlenhez.

Azóta a Krupp-művek tulajdonosa végig élte a nagy üzletek világában élő emberek minden szenvedéseit és sikerét.

Főműve a „42-es Berta” — amellyel Páris bombázták. — Egyes szakértők véleménye szerint a „kövér Bertának” meg kellett volna nyernie a háborút. A fegyverszünet, majd a béke idejében nehéz korszak következett a Krupp-művekre. Azután azonban változtak az idők. Krupp ma teljes erővel dolgozik...

Az amerikai fegyverkirály

Az amerikai fegyvergyártás a Du Pont-testvérek kezében van. A Du Pont ma már nem család hanem — dinasztia.

1801-ben egy fiatal ember vetette meg a gyár alapjait, amely ma 118 millió fontot forgalmaz évente.

Minden fantasztikus a Du Pont család körül. Pierre S. Du Pont-nak van egy koncert terme, amely olyan nagy, mint a londoni Crystal Palace. Pierre S. Dupont egy évben 6 millió fontot keresett. A legnagyobb életbiztosítása van a világon, egy millió 400 ezer fontra biztosította az életét. Akárcsak Kruppék, ő is azt hangoztatja, hogy a fegyverkezési ipar a béke megővésére és nem rombolásra való.

Franciaországnak nincs amerikai befetű nádiüzemi dinasztiája. A legnagyobb francia hadiipari üzem a Creuzot-gyár, amelyet egy hetvenéven felüli ember vezet.

Eugen Schneidernek tulajdonítják a béke igen szellemes meghatározását: „Csalási időszak két háborús időszak között”.

Schneider úgy igyekszik felütni, hogy csak a munkásság sorsa foglalkoztassa.

A fegyverkezési üzemek első csoportjának sorában az ötödik helyet a Skoda-művek foglalják el. Az üzemet Skoda Emil lovag alapította. Az alapító Skoda egészen legendás alak. Hat hónapig gondolkodott egy technikai kérdésen, míg megoldotta. És soha nem volt ideges. Az „üzem” 30 munkással kezdett dolgozni. Ma 35 ezer munkása van. A kis műhelyek 16 ezer négyzetméter kiterjedésűek.

Skoda az üzemeiben kis kiállítás rendezett a gyárműveiből. Mindenki kiválaszthatja a neki legjobban tetsző modellt.

A ruha, vagy nyakkendő kiválasztásának módszerét használják tehát a háborús anyagok nagy megrendelésénél is...

GRÓF ÉVA

gimnasztikai és mozgásművészeti iskolájában

a tanítás szeptember 15.-én kezdődik, Strada Consistorului 48. szám alatt. — B iratkozások naponta déle 6-tól 10-12-ig és délután 5-7-ig.

Hires likőrök különös és kalandos története

Newyork. A likőrök története alig ismert a nagyközönség előtt, pedig egyes hires likőrfajták eredete és elterjedése történelmi eseményekkel kapcsolatos. A likőrök történetéről érdekes tanulmányt írt a „Spur” című folyóiratban John Melville báró, aki megállapítja cikkében, hogy több likőrfajtának meglepően érdekes és különös története van. Egyes likőrfajták eredetük az alkimistákhoz vezetnek vissza, akik tudvalevőleg különböző fémekből aranyat igyekeztek csinálni, ezenkívül pedig bájjalokat kotyvasztottak. Egyes likőrfajták kolostorokból indultak világszerte el. A szerzetesek kizárólag gyógyításként használták a likőröket.

A legtöbb likőrt növényi, virág- és gyümölcskeverékből készítik. Egyes likőrfajtákat desztillálják, másokat pedig vegyítnek. A vegyített likőrökbe olyan mennyiségű gyümölcs-illetőleg növényi kivonatot vegyítnek, hogy a szesz kivonja a növények illatát. A likőröket karamellel (égetett cukor) vagy egyéb ártalmatlan anyaggal színesítik.

A Benedictine és a Chartreuse a leghíresebb likőrfajták. Mind a két likőrt szerzetesek kezdték gyártani. A Benedictine receptjét 1510-ben fedezte fel Bernardo Vincelli Benedek-rendi barát, a franciaországi Fécamp-anatósiában. A nagy forradalom elkövetkeztével az anatósiakat és a szerzeteseket száműzték.

1863-ban kezdődött meg ismét a Benedictine-likőr készítése. A régi szerzetesrend egyik tagjának leszármazottja birtokába jutott az eredeti likőrreceptnek az azóta elpusztult kolostor helyén a kolostor stílusában likőrgyárat építtetett és ott készítik a hires Benedictine-likőrt. A Benedictinet konyakból, továbbá számos fű és növény kivonatából készítik. F növények legtöbbje a Benedictine-gyár közelében nő, de egyes növényeket a világ különböző részeiből szállítanak Franciaországba.

A Chartreuse-likőrt is szerzetesek találták fel és ma is ők gyártják. A franciaországi Saint Bruno mellett alapították. 1084-ben a Karthausi-szerzetesek kolostorát 1860 óta a Karthausi-szerzetesek a kolostortól nyolc mérföldnyi távolságban levő szeszgyárban készítik hires likőriüket. A Chartreuse-t. A likőr eredeti receptjével 1605-ben d'Estrees marsall ajánlotta meg a szerzetesrendet. A Chartreuse-t eredetileg a kolostor vidékén élt nép és a szerzetesek orvosságként használták. A Karthausi-rendet kétszer száműzték Franciaországból. Először a nagy francia forradalom alatt, másodszor 1903-ban. Első száműzetésükből 1815-ben tértek vissza amikor kolostorukat romokban találták. Miután teljesen vagyontalannak voltak, elhatározták, hogy kereskedelmi alapon folytatják a likőrgyártást.

Az első likőrszállítmányt egy Károly nevű szerzetes ösvérháton vitte Grenobleba. 1848-ban katonatisztek szállásoltak el a kolostorban, ahol megkínálták őket a Chartreuse-likőrrel. A katonatisztek megígérték a barátoknak, hogy a kitűnő italt népszerűsíteni fogják és látogatásuk óta valóban fellendült a Chartreuse-kereskedelem. Ma már az egész világon egyike a leghíresebb likőröknek.

Amikor 1903-ban másodszor is száműzték a Karthausi-barátokat, ezek magukkal vitték a Chartreuse receptjét Spanyolországba és ott is likőrgyárat alapítottak. 1931-ben visszatérhettek Franciaországba és a régi gyárban ismét folytatták a likőrgyártást. A spanyolországi és franciaországi gyáraikban is gyártanak Chartreuse-t, a két likőr egyforma anyagokból készül. A spanyol polgárháború alatt külföldre szállított spanyol Chartreuse-t ládái nem egyszer muskagolyóktól átvilágatva érkeztek rendeltetési helyükre.

A legjobb, legelterjedtebb angol likőr a Drambuie, melynek érdekes történelmi eseményekkel kapcsolatos története van. Amikor Károly Edward herceg a francia nővér vendége volt, egy francia vegyész az ő tiszteletére a likőrfajtát állította össze. Amikor a herceg visszatért Skóciába hogy elfoglalja a Stuartok trónját, magával vitte a likőr leírását is. A herceg csapatai Cullodennél megverték és a menekülő herceget Mackinnon of Strathaird nevé skót nemes rejtette el. A herceg megmentőjének hálaául odaajándékozta a Drambuie-likőr leírását és 1745. óta Mackinnon of Strathaird családja gyártja a híressé vált likőrt, amelyet eleinte csak igen kis mennyiségben gyártottak. A Drambuie-t skót whiskyből, mézből, fűvekből és más szerekből állítják elő.

Igen hires és erős likőrfajta az abszint, amelynek gyártását és forgalombahozatalát több európai állam törvényei tiltják.

Őszi kedvezmények a NEW-YORK-i

világkiállításra

Szept. 20-Okt. 29.

Utazzon a

HOLLAND-AMERIKA

Hajótársaság luxuscőzselő.

Leiben fizethető kirándulások.

Prospektusok és beiratkozás:

ORT. Utazási iroda Arad,

Bul. Regele Ferdinand 9. — Tel.: 21-77.

ORT. Biron de voiaj Bucuresti,

Calea Victoriei 70. — Telefon 441-65.

A szovjetbirodalom német tükörben

A Frankfurter Zeitungnak a napokban megjelent egyik száma hatalmas cikkben ad tájékoztatást Szovjetország viszonyairól.

A rendkívül érdekes cikk rövid kivonatát az alábbiakban közöljük:

Berlin. Az oroszokat többek között az is jellemzi, hogy szerepnek örvendeni birodalmuk hatalmas méreteinek. Sehol a világon nincs annyi terület, mint Moszkvában. Aki itt „ad magára valamit”, hivatalában, vagy dolgozószobájában okvetlenül kifüggeszt egy térképet, amely az európai kontinens kicsi függvénye mellett vörös színben tünteti fel a külön szovjet-világreszt. Európa többi államai együttvéve csak egy negyedét teszik ki a vörös kontinensnek. A szovjet ázsiai szomszédja, a Mennyei Birodalom a maga négyszázmilliós embertömegével fele annyi területet foglal el. A szovjet, a maga 21 millió négyzetkilométer kiterjedésével több mint harmincszorosa a Nagynémet Birodalomnak.

A számadatok még beszédesebben szemléltetik a mai Oroszország gigantikus kiterjedését. Nyugati és keleti határa között 10.000 kilométer a távolság, ennek fele az északi és déli határok távolsága. A szovjetvilág rész határának hossza 70.000 kilométer, majdnem kétszer akkora, mint az egyenlítő. Ekkora utat gyalog hat év alatt sem lehet megtenni!

A földrajzi fekvés előnyei és árnyoldalai

Ha a szovjetbirodalom földrajzi fekvését a másik két világhatalomával: Angliával és Franciaországgal összehasonlítjuk, helyzetének bizonyos előnyei azonnal szembe ötlenek. Az orosz gyarmati

hódítások szorosan csatlakoznak az anyaország téhez, míg az angol és francia gyarmatok szétszórtan vannak a világ minden táján. Szibéria és a sarki területek nyíltan beolvadnak a birodalomba, viszont a szomszédok felé a területeket természetes határok zárják el és védik bástyaként s ezenkívül őrzik a helységek, a tenger, a sivatag és az — éghajlat.

Ezeket az előnyöket mégis tulságosan is el-lensúlyozza a földrajzi adottságokban mutatkozó másfajta hátrány s ez a megértés kulcsát jelenti a Nagy Péter óta folytatott orosz politikához. Mert igaz, hogy az orosz birodalom határainak kétharmadát a tenger hullámai mossák, Oroszország még sem lehetett soha tengeri hatalom, mert nem volt útja az Óceánok felé. Az orosz partok fele az Északi Jeges-tengerre esik. A Csendes Óceánra nyíló partokat keskeny tengersizorok zárják le s azok fölött más hatalom az ur! Éppugy mint a Kelet-és a Fekete-tenger esetében. Az orosz partok területi megosztottsága hadászati szempontból azért kedvezőtlen, mert a védelmet csak több, egymástól távolálló tengeri haderővel lehet biztosítani.

Éppen ezért az orosz külpolitikai törekvések középpontjában már századok óta az áll, hogy ki-járatozást nyerjen a meleg tengerekhez és az orosz birodalom erőit bekapcsolják a világkereskedelmbe és a világkultúrába. És e tekintetben az orosz külpolitikai irányvonalán a bolseviszta forradalom győzelme sem változtatott. Másik nagy hátránya az orosz birodalom hatalmas földrajzi kiterjedésének: az iróztatós távolságok áthidalása. Ez elsőrangú fontosságú hatalompolitikai feladat, amelynek megoldása még hátra van.

Népmilliók áramlása a szovjetbirodalom területén

A mai orosz birodalom területén az 1939-ben végzett népszámlálás adatai szerint 170 millió ember él. Míg 1926-ban 26,3 millió lélek lakott városban (a lakosság 17,9 százaléka) tizenkét esztendő alatt ez a szám 55,9 millióra szaporodott (a lakosság 26,3 százaléka). A szovjet területén lévő 922 város és 1448 városi település lakóinak száma 12 év alatt megkétszereződött! Ennek oka nyilván az ország iparosítása.

Es ebben a hatalmas népvándorlásban ma már 174 ilyen város van, amelynek lakossága több, mint 50.000, 82 pedig 100.000-nál is népesebb. Tizenegy orosz város félmilliónál nagyobb lélekszámmal dicsekszik. Ezek: Moszkva 4.137.017 (1926-ban 2.029.425), Leningrad 3.191.304 (1.690.055), Kiev 864.293 (513.637), Khar'kov 833.432 (417.342), Baku 809.347 (453.333), Gorkij (Nizsnij Novgorod) 644.116 (222.356), Odessza 604.223 (420.862), Taskend 585.005 (323.613), Tiflisz 519.175 (294.044), Rosztov 510.253 (308.103), Dnyepropetrov'szk 500.662 (237.717).

Hogy milyen „amerikai tempóban” történik a mai Oroszországban a népmilliók áramlása, arra jellemző az, hogy ma már nagy és népes városok vannak a szovjetunió területén, amelyeknek 1926-ban híre sem volt. Ilyen például Karaganda Közpáziában 165 ezer, Magnitogorszk az Uralban 145 ezer, Sztalinogorszk és Komszomolsz 70 ezer lakossal. Nem szükséges annak bővebb fejtegetése, hogy mily óriási forgalmi és ellátási kérdések merülnek fel az ilyen hatalmas népáttelekezések során.

S a szovjet népvándorlásaiban még egy másik áramlattal is számot kell vetni. Ez a Kelet felé való kiáradás. Az utolsó 12 év alatt több mint 3 millió ember vándorolt más területekről a szovjet keleti határvidékeire önként, vagy a körülmények kényszerítő hatása alatt. A középázsiai Uzbekisztán, Tadzsikisztán, Turkmenisztán és a kirgiz köztársaság területén 1,7 millió lélek vándorolt be. A nagy népáramlások miatt a szovjet egyes területein valószínűs lakossághánytámadt, mint Kallinin területén, ahol 8 mint Kruszkban, ahol 10 és mint Penszában, ahol 15 százalékkal csökkent a lakosság lélekszáma.

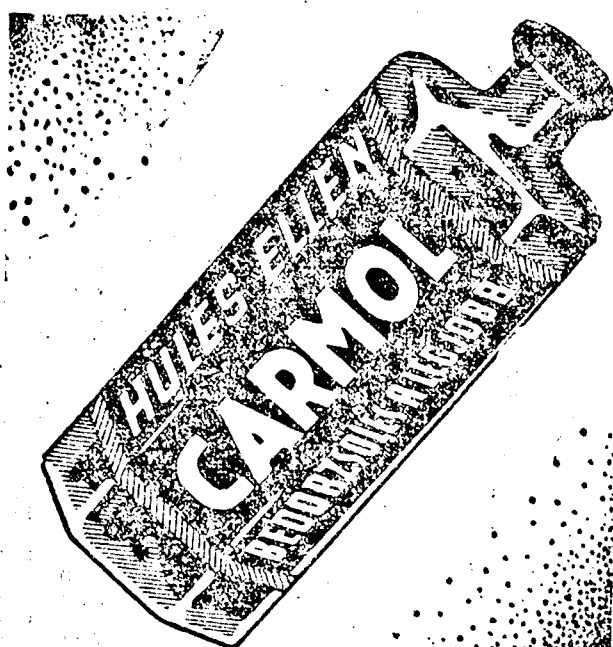
Kétszáz nép és törzs él egymás mellett a szovjetben

A cári Oroszország a népek börtöne volt! — hangoztatták a kommunista forradalom évfordulóján elhangzott nyilatkozatok. — A szovjet területén ma körülbelül 200 nép és törzs él. A vezető szerep természetesen a főlányos orosz többségé.

Ha a nagyoroszokat (számuk 1926-ban 71 millió volt), a 24 millió ukránt és a 4 millió fehéroroszt összeszámoljuk, a szovjet népességeinek kétharmada — szláv. Bár a szovjeturalom a központi fekvésű tartományokat: Khivát, Bolhorát és Turkesztánt az ott élő népek szerint (urbékek, turkómánok, kirgizek és barkírek) osztotta fel, az orosz és szláv elem hatalmi tulsulya semmit sem változott. A szovjetállam felépítésében az eredeti Lenin-féle nemzetiségi elgondolások azonban ma már csak propaganda értékűek s a Sztalin-féle központozási politikája dinamikája már régen túllépte ezt az elvet.

A mai Oroszország szövetségi államszerkezetébe tizenegy szovjet köztársaság tartozik. Ezek:

1. A nagy orosz szövetségi köztársaság. Fővárosa Moszkva. Lélekszáma: 109 millió.
2. Az ukrán köztársaság. Fővárosa Kiev. Lélekszáma 31 millió.
3. A fehérorosz köztársaság. Fővárosa Mienszki. Lélekszáma: 5,5 millió.
4. Aszerbeidzsán. Fővárosa: Baku. Lélekszám: 3,2 millió.
5. Georgia. Fővárosa Tiflisz. Lélekszám: 3,5 millió.
6. Arménia. Fővárosa Eriván. Lélekszám: 1,3 millió.

Úszi ruhákat, kabátokat fest, tisztít

ALEXANDRU KNAPP SÁNDOR

modernül berendezett vállalata

Str. Bratianu 2-4 szám. Minorita-palota. Ep. Radu 10.

7. Turkmenisztán. Fővárosa Askhabod. Lélekszám: 1,2 millió.

8. Uzbekisztán. Fővárosa Taskend. Lélekszám: 6,2 millió.

9. Tadzsikisztán. Fővárosa Sztalinbod. Lélekszám: 1,4 millió.

10. Kazaksztán. Fővárosa Alma Ata. Lélekszám: 6,1 millió.

11. Kirgiz köztársaság. Fővárosa Frunsze. Lélekszám: 1,4 millió.

A szovjetköztársaságok szövetsége a maga rendezésében öt körzetre, 21 vidékre, 17 autonóm köztársaságra és 6 autonóm vidékre tagozódik. Körzetnek számít például Nyugat-szibéria hatalmas földterülete, a „vidék” megfelel talán a régi kormányzóságnak, az autonóm köztársaságok sorába számít például a volgai németek köztársasága, autonóm vidék pedig többek között a birodzsáni zsidó köztársaság.

A szélsőséges birodalma

Az orosz birodalom hatalmas, és szélsőséges kiterjedésének nehézségei vannak. Európa fele s Ázsia egyharmada tartozik a szovjet külön világ-részéhez. A nagyság egyik átka az, hogy Európa egyetlen államában sem olyan gyér a föld lakossága, mint a szovjetbirodalomban. Északi részén vannak olyan pusztaságok, hogy 10 négyzetkilométer területre csak 6 ember jut.

S míg a déli tartományokban az időjárás néha forróbb, mint a délszaki tájakban, északra, a sarki területeken a téli hőmérséklet átlag 50 fok a fagyponthoz, s ha Európa más államaiban az évi átlaghőmérséklet alsó s felső határa között csak 24 fok a különbség, a szovjetbirodalom területén ez a különbség 70 fok.

Akiknek át kell venniük katonai behívójukat

A második kerületi rendőrség felszólítja az alatt felsoroltakat, hogy katonai irataik átvétele céljából saját érdekükben haladéktalanul jelentkezzenek a Goldu-neuban levő kerületi rendőrségen:

Bolchis Traian 1927 korosztály. Gyári Pál 1928. Simion (Simon) Antoniu 1923. Velico Ioan 1915. Mendl (Mandl) Valter 1915. Móritz György 1920. Belyir Kálmán 1921. Ernest D. Lemeti 1927. Schleier Ernő 1927. Sivo Brunsvik Josif 1926. Popper András 1911. Kiss P. György 1927. Somenskein Ferdinand 1924. Szendrei Sándor 1923. Sárándan Pavel 1931. Scheer Izsó. Silódi Lajos 1917. Janos Imre 1926. Micska Sámuel 1933. Molnár Tihamér András 1932. Bohács (Bokács) Zsigmond 1914. Fáskesti János 1914. Nagy Ernő 1937. Tóth Gyula 1926. Harnath János 1924. Barna János 1926. Sándor Zoltán 1935-ös korosztály. Földöz Ferdinand 1915-ös korosztály. Fischer Ernő 1918. Lebovici Jenő 1917. Hódos Géza 1915. Deutsch Jakob 1913. Szabó György 1915. Illés Ferenc 1916. Friedmann Mór 1916. Kolossay József 1916. Lutai Josif 1919. Sámberger Jenő 1918. Birbanu Slain 1919. Primno Lajos 1927. Bálint János 1927. Dan Aurel 1918. Steiner Izidor 1918. Cárabá Ignat 1920. Gyüre Péter 1934. Schlezák Elemér 1937. Tob Mihai 1930. Kenderesi Károly 1929. Horváth József Zsigmond 1929. Buthir (Guthir) Aladár 1917. Rusz Sándor 1917. Winkler János 1917. Vichen-te Luricescu 1917. Gottlieb Mátyás 1919. Kovács József tartalékos hadnagy. Pöhm Tódor tartalékos hadnagy. Amaru Mircea tartalékos főhadnagy. Mandl József 1911-es korosztály. Pop Gheorghe 1924-es korosztály. Ostoia Vasile 1914. Marcu Maximilian 1914. Tyitz Nicolae (Tyiritv) 1927. Baia Gavrilá Stefan 1913. Kepes (Khepes) János 1932. Margold Béla 1932. Orsa (Orsá) Valeriu 1915. Ciolina Pavel 1932. Fülöpsobn Zsigmond 1932. Farkas János 1932. Weisbrun Sándor 1932. Cracianu Gheorghe 1930. Pintea Mihai 1930. Davidovits Iacob 1931. Halmagean Gheorghe 1926. Gebei József 1930. Schwarz (Scvart) L. Stefan 1927. Horváth József 1930. Csiki Lajos 1930. Vancu Teodor 1928. Tiscan (Tisan) Vrenti 1927. Boros Rezső 1911. Gábor Miklós 1911. Pap Gábor 1911. Vavi Stefan 1911. Deák József 1930. Kutasi József 1934. Kiss Bálint 1934. Zöldi Gyula 1934. Szőke Imre. Redesiu Josif 1914. Danhi Emrica 1914. Schoifertz Jenő (Schoifert) 1916. Rosenberg Béla 1919. Gaczó Géza 1927. Solomon Abraham 1919. Valostyan Lajos (Lajos) 1919. Ladányi Kálmán 1911. Papp István 1930. Kohut József 1936. Vaikó András 1926. Aldea Ioan 1926. Székely Béla 1911. Iguri (Gyuri) Sándor 1918. Schwarz Adolf 1912. Ghitig (Ghitig) Josif 1917-es korosztály. Lazar Samoil 1917-es korosztály. Haipert Jenő 1917-es. Balan Ioan 1912-es. Szupaics Sándor 1914. Csikes (Csikcs) Adalbert 1913. Kekoviski József 1916. Varga Naghy (Nagy) 1913. Ferencz Péter (Ferenz) 1913. Prász János 1917. Szentmihályi András 1912. Nahlik Zoltán 1912. Remiyad-schin Josif 1911. Engel József 1912. Traian Raicu 1911. Puscas Andrei 1916. Danka Lajos 1919. Nereca Alexandru 1917. Papp László 1916. Rzhogiv (Rózsahelyi) 1917.

ARADI KOZLONY

Telefon: 11-51. Sürgőnyeim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Egész évre... 840 le. Negyedévre 210 le. Félévre... 420 le. Egy újsápra 70 le.

„Tömeggyilkosság” Londonban

Rizonyára olvasták, hogy Londonban tömeggyilkosság történt. Nem holmi titokzatos büntényről van szó, amit a Scotland Yard mesterdetektíveinek szárai nyomoznak igaz angol kitaratással. A tömeggyilkosság batosági segédlettel, engedéllyel és előzetes tárgyalások és elhatározások után történt. A hadállapotra való tekintettel és azért mert minden fontnyi élelmiszerre maguknak az angoloknak van szükségük, legyilkolták a londoni állatkert csaknem valamennyi lakóját... A gyilkosságot orvosok követték el, akiknek keze alatt fájdalom nélküli multak ki a különböző szelid, és vadállatok... A hatóságok elöl csupán néhány valóban ritka szinte egyedülálló példány menekült meg. miután ezeknek az állatoknak kilrtása esetén még mint a se maradt volna ezekből a ritka teremtményekből. Megmaradt egy óriási, öreg oroszlan is, akit csak abban az esetben küldenek a tulvilági dzsungelbe, ha túlságosan sokat találja enni...

Ezek a szerencsétlen vadállatok kétszer multak ki. Először, amikor a Hagenbeck, vagy valamelyik más állatszeldítő társaság emberel ravaszul megszerkesztelt csapdájába kerültek másodszer pedig akkor, amikor már beletörődtek az örök rabság egyhangúságába, megszokták a köröttük mozgó kétlábu, némileg felsőbbrendű élőlények furcaságait és egy különös alakú tülvel beléjük szurtak. Az első elmulás rosszabb volt számukra, az fájt... A gyönvörű tavakról, az örökzöld erdőköl a kiellen sziklákról, a pompás mezőköl hirtelen bekerültek egy kicsiny ketreche... Azután lassan megindult velük valami óriási uszó-csoda ul hazájuk, a londoni állatkertbe. A sivatag réme, az állatok királya, a madarak legfensőségesebbie — mindmá egytöl-egviz — közönséges attrakciók lettek. Paplmasé-színialakát kaptak, nevésségesen kicsi „tengeti” sziklának álcázott dombokat, „komfortos” barlangot... Az emberi felsőbbség lealacsonyította a féltelmes vadakat hogy a t. nagyközönséget sétaközhen szórakoztassák és hogy a gyermekek természetben tanulják az állatokat... Az életüknek ez a része már nem is volt élet. Fásultan „jajszokták” minden napi szerepüket, de legszívesebben visszaálmodták magukat oda, ahol az ember le legfeljebb csak élesretöltött fegyver kíséretében állhat szembe velük, de így sem szívesen...

A kedvenc elefánt tehát már nem hordja többé a kis angol babycot köré, az állatkertben. A vizitő sem támogatja többé hatalmas száját a kiflivegetekért, a léka nem mutatja be műszó-tudományát az álmélködőknek az előkelő pingvinek sem hasonlíthatók már frakos urakhoz. Az állatok elköltöztek egy más, egy halmozabb világba...

Háboru van. Emberek százezret halnak hősi halált és akik élnek, azoknak kell az enni való. Nem lehet állatokra pazarolni. A nagy háboru első áldozatai között így kaptak szerepet a londoni Zoo lakói is. (—)

Mikor kaphat felvilágosítást a közönség a minisztériumokban? A miniszterelnök rendelte értelmében a nagyközönség a délelőtti órákban csak 12 után, délután pedig 16—18 órák között intézheti el ügyes-bajos dolgait a különböző minisztériumokban. Az igazságügyminisztériumba tilos a közönség bemenetele, kivételül csak a törvényhozók képeznek, akik kihallgatásra jelentkeznek. A nagyközönség részére külön információs irodát állítottak fel, ahol ügyekben megkaphatják a szükséges utbaigazításokat.

Ujból üzembe helyezik a nemzetközi hálókocsi-járatokat. Páris. A francia vasutársaság elhatározta, hogy újból üzembe helyezik a Simpon és az Orient-expressz hálókocsi-járait. Az első ilyen vagon t szeptember 7-én indította meg a hálókocsi társaság. Ezidő szerint annak lehetőséget tanulmányozzák, hogy Páris és Budapest között is helyreállítsák a hálókocsi orgalmát. Ha lehetséges akkor Budapesten és Bucurestín át Párisból Varsóba is indítanak hálókocsikat, ugyszintén Boulogne és Bucuresti között is.

Nyolc halottat hoztak felszínre a Thetis gépterméből. Londonból jelentik: Szombaton kedvező időjárás következtében a buvárok ismét behatoltak a Thetis géptermébe, ahonnan 8 holttestet hoztak felszínre.

Motorkerékpárosok halálos balesete Gyulafehérváron. Gyulafehérvár. Egy motorkerékpár, amelyen két katona ült, összeütközött egy teherautóval. A katonák közül az egyik szörnyethalt, a másik halálra kólik.

Egy temesvári órásmester megszerkesztette a világ legkisebb villamos motorját. Temesvár. Ioan Sabadus, temesvári órásmester megszerkesztette a világ legkisebb motorját. A villamos motor négyszer olyan kicsi, mint egy huszleves pénzdarab és szinaranyból készült. A kis villamos motort egy zseblámpa hozza működésbe.

A bucurosti-i országos atletikai bajnokságok eredményei, Bucuresti. Szombaton délután kezdődtek meg Bucurestiben az országos atletikai bajnokságok, amelyek nagy küzdelmeket hoztak. Az elsőnap főbb eredmények a következők: Magasugrás: Yost 181 cm., görög stílusú diszkoszvetés: Havaletz 3789 cm., 5000 m. sikiútás: Dinu Cristea 15 p. 27 mp., kalapácsvetés: Biró 4891 cm., 100 m. sikiútás: Cristea 11 mp.

Bán Györgyné GARTNER ELZA. Szonogorlatantól új címe alatt, Str. Mărăști No. 1, lamét megkezdte. Jelentkezés: d. o. 10-12, d. u. 3-5.

KATONAI SZOLGALATRA JELENTKEZETT JAN KIEPURA ÉS EGGERTH MÁRTA. Párisból jelentik: Jan Kiepura, a világhírű lengyel operaénekes tegnap felvételre jelentkezett a franciaországi idegen légióba. Felesége, Eggerth Márta felajánlotta szolgálatait a lengyel „Vörös Kereszt”-nek, A párisi lengyel egyesület székházában lelkesen ünnepelték a művész házaspárt.

Vállozatiannul a régi olcsó árban vásárolhaja c pösszükségletét

MENCER céghez Str. Mețianu 4.

Egy tizennégy éves kislány meggyilkolta hugát, Londonból jelentik: A londoni Olds-street-i rendőrségen kihallgatták Elisabeth Lions 14 és fél éves iskoláslányt, akit kis huga, a nála két évvel fiatalabb Frances meggyilkolásával vádolnak. A megöbentő eset London szegénynegyedében történt, ahol a kislányt vágott toroksebbel találták holtan. A gyanu azért irányult a nagyobbik kislányra, mert az, maga a család tanúsága szerint is, betegesen gyűlölte kis hugát, akire féltékeny volt és akit többször megfenyegetett, hogy elvágja a torkát.

Utolsó lehetőség

Megfoghatatlan! Már egy órája keresem ennek a villanykörtének hibáját. Végigkutatam az egész vezetékét, de hiába... Hát a villanyzámlát megnézted hogy ki van-e fizetve?

TUDNIVALÓ AZ ISKOLA-EGYENRUHA BESZERZÉSÉRŐL. Már több ízben említettük, hogy az iskolai strajer egyenruha-ruháknak beszerzése esedékessé vált. Jelentettük korábban azt is, hogy a MOTIU divatruhagyazászat a cikkeket még mindég a régi olcsó árban árusítja. 10 százalékos kedvezménnyel, amit nem csak a készpénz, hanem a „Consum” könyvesek is igénybe vehetnek. A közönség érdekelte szolgáljuk tehát, amikor ezt tudomására adjuk.

Autókatasztrófa Tecucnál. Tecuci. Egy turaautó, amelyet Budeka soiför vezetett négy utasával együtt Croesti község közelében felborult és az árokba zuhant. A gépkocsi roncsai közül holtan húzták ki az egyik utast és a soiför serédjét. Két utas és a soiför súlyosan megsérültek.

Öngyilkosság Magyarádon. Az aradi ügyészséget ma értesítették, hogy Damacus Aurel, 41 éves magyarádi gazdálkodó öngyilkossági szándékból a házának udvarában lévő kutba ugrott és mire sikerült kiemelni, halott volt. Damacus tettének oka ismeretlen. A vizsgálat megindult.

Eljegyzés. Nagy Marika és Karakay György jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Elfogták a bucuresti-i diáklány gyilkosát. Bucurestiből jelentik: Radu Florescu, 65 éves bucuresti-i kereskedő — mint annak idején megirtuk — beleszeretett egy diáklányba, akit feleségül kért. A fiatal diáklány kikoszorazta az idős kereskedőt, aki emiatt annyira feldühödött, hogy revolvért rántott és agyonlötötte a leányt. A gyilkosság elkövetése után a kereskedő megszökött. Hosszas nyomozás után most elfogták a kereskedőt, aki elfogatása pillanatában öngyilkosságot kísérelt meg, mellbeszúrva magát. A súlyosan megsebesült gyilkost a Francovenesc-kórházba szállították. A kórházi ágy mellett rendőrök vigyáznak Florescunak. A vizsgálóbíró tegnap megjelent Radu Florescu betegágyánál és kihirdette a gyilkos kereskedő előtt a letartóztatási végzést.

Modern képkerevezést és üvegezést lego'c-óbban vállalok Szabady Béla Mărășesti-ucca 6. sz.

Tanóvnyitó istentisztelet az aradi református templomban. Az aradi elemi és középiskolás református vallású növendékek tanóvnyitó istentiszteletét vasárnap délelőtti 10 órakor tartják meg a belvárosi ref. templomban a rendes istentisztelet keretében. Prédikál Uzonj Kovács Zoltán lelkész.

Orvosi hír. Dr. Pirée sebész újból rendel. Str. Mircea Stanescu 2-a és a Terapia szanatóriumban.

Alapos munka

Tessék önök ur! Tizszer egymásután adtam össze ezt a számoszlopot. Nagyon helyes, fiatalember, szeretem az alapos munkát. Igen, kérem. És itt van mind a tíz eredmény.

Csobod János hazaérkezett, újból rendel.

Véres kiséles. Tegnap este véres kimeneteli kiséles történt a Moise Nicoara uccában. Stoicu Gheorghe aradi bérkocsis vitába került egy ismerőssével, akivel bírokra kelt. A verekedés hevében a bérkocsis ellenfele elővette a zsebkését és azzal összeszurkálta Stoicu Gheorghet, akit súlyos állapotban a központi kórházba szállítottak. A kiséles ügyében a rendőrség bevezette a nyomozást.

A mai izgalmas élet küzdelmeiben kifáradt egyének, akik csaknem kivétel nélkül már idültté vált székrekedésben és ennek következtében mindenféle emésztési nehézségekben szenvednek, ilyanakk reggelenként éhgyomorra egy-egy kis pohár természetes „Foreca József” keserűvizet, mert ez az ideális hashajtó összes jellemző tulajdonságait egyesíti magában. Kérdezze meg orvosát.

AMTE-tagok figyelmébe. A Gloria sportegyesület vezetősége közli, hogy a vasárnapi Gloria-mérkőzésre az AMTE tagjai részére is biztosít a Gloria kedvezményes tagjegyet. Így tehát az AMTE-tagok is a tribünre 30 leles, míg az állóhelyre 20 leles jegyet karnak.

Harisnya, nyakkendő és fehérnemű javítást olcsón és kifogástalanul végez Dr. ÖRFI GYULÁNÉ, Mețianu ucca 1.

Az aradi IOV-hivatal a hadirokkantak, hadiövegvesek és hadiárva tudomására hozza, hogy az Emléncsu-ucca 6. számú alatt levő dohánytözsde engedélyre üresedésben van. Az engedélyre vonatkozó kérvények szeptember 11-ig nyújthatók be. Felvilágosítás szolgál az IOV-hivatal.

A legújabb hajszaesítés, modern frizura, festés és dauer EIPERT-salonjában készül, Str. V. Gol-dis 6. — TELEFON: 12-41.

— Párisba érkezett a windsori hercegi pár. Párisból jelentik: A windsori herceg és felesége végleg elhagyták Cannes-t és Párisba utaztak. A herceg hamarosan visszatér Angliába.

— Weygand francia tábornok Ankarába érkezett. Ankarából jelentik: Beyruthból jövet Weygand francia tábornok Ankarába érkezett ahol Voltrin ankarai török katonai attasé fogadta a tábornokot a törökországi francia nagykövét képviselőtében. Weygand tábornok utazása magánjellegű.

N. Bérczy Ilona Krispin-terem, Eminescu 32

Vasárnap! tánckurzust tovább folytatom!
Közölkés részére okt. 8-án kedden 7 óra órákor ni kolont nyitok!
Beiratkozás: Str. Moise Nicoara 18 szám alatt.

— ISMÉT KÖZLEKEDIK A PÁRIS-ISZTAMBULI NEMZETKÖZI EXPRESSZ. Rómából jelentik: Az olasz-svájc határ megnyitása után a Simplon és Orient Express, amely Páris—Lausanne—Milánó—Venece—Trieszt—Zágráb—Belgrád—Szófia—Isztambul között közlekedik, ismét megkezdte útját.

— Zavartalan a dunai közlekedés! Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda jelenti: A dunai hajószállítások minden fennakadás nélkül folytatódnak. A német hajók Szlovákiába, Magyarországra, Jugoszláviába, Romániába, Bulgáriába szállítanak a Dunán árut, sőt galati-i átrakodással Törökország felé is szállítanak.

Végkiárusításból

kimaradt vásznat, asztalneműt, szövetet, lakásomon minden elfogadható árban árusítom

I. Grünberger Moise Nicoara-u. 1. sz. I. emelet.

— BENZINROBBANÁS A PISKII ÁLLOMÁSON. Bucurestiből jelentik: Tegnap délután a niskii állomáson egy petroleum vagon 11 ezer kiló benzint rakodott és eközben az egyik raktár pincéjében hatalmas robbanás történt, amelynek következtében a raktárépület fele beomlott. Tíz keletkezett, amelyet a dévai tűzoltóság segítségével sikerült lokalizálni. A szerencsétlenség következtében egy ember meghalt, négyen pedig megsebesültek.

— Gyászmise. A közelmúltban elhunyt Lázár Sebő felkúrdvéért f. hó 11-én, reggel 8 órakor tartják meg az engesztelő gyászmisét, a radnai kegytemplomban.

— Székelési zavaroknál és az ezekkel járó általános rosszullétnél a rendkívül enyhén ható természetes „Ferenc József” keserűviz — reggel felkeléskor egy pohárral bevéve — a gyomorbeácsolásra tartalmát gyorsan kiüríti, a puffadtságot csakhamar csökkenti, az emésztést és a vérkeringést előmozdítja s tartós megkönnyebbülést szerez. Kérdezze meg orvosát.

— Ünnepek előtt a Zsidó Nőegylet ifjúsági tagozata felkéri a nb. közönséget, hogy a szegények részére szánt felesleges ruhaneműt juttassa el hétfő és csütörtök délelőtt 10—12 óra között a Piata Plevnei 5. II. em. alatti irodába.

— Román, angol, francia, héber, német és spanyol nyelvkurzusok f. év október 1-én ismét megkezdődnek a Zsidó Kulturházban (Str. Consistoriului 18). Jelentkezések minden nap, d. u. 7—8 között a Kulturházban.

— Idéesség, fejtájtás, szédülés, álmatlanság, reggeli rosszullét, levertség, bágyadság, sok esetben hamarosan megszűnnek, ha bélműködésünket felkeléskor éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizzel elrendezzük. Kérdezze meg orvosát.

— Heltai: Az ezerkettedik éjszaka. Heltai Jenő pompás verses színműve „A néma levante” annak idején hatalmas színpadi siker volt. De a kitűnő színmű könyvalakban is olyan általános sikert aratott, mint a legjobb regény. Heltai Jenőnek „Az ezerkettedik éjszaka” c. új verses színműve úgy színpadi sikerben, mint irodalmi értékben felülmúlja „A néma levante”-t. A gyönyörű mesejáték pompás kiállításban, rajzokkal, fametszetekkel, amatőr felvázsonkötésben, nagyalakú könyvalakban most jelent meg és egészen bizonyos, hogy ez a poetikus és humoros remek verses színműték a magyar irodalom klasszikusai közé fog tartozni. Heltai Jenő: Az ezerkettedik éjszaka Athenaeum-kiadásban kötve 119.— lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepage-nál, Kolozsvár. Kérje az Athenaeum-útdonságok jegyzékét

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:

VÁSARNAP:

HAJÓS gyógyszer-tár, Bulev. Regina Maria 8.

KAIN gyógyszer-tár, Calea Banatului 1.

NIEDERMAYER gyógyszer-tár, Str. Gojdu.

HÉTFŐ:

WEISZ gyógyszer-tár, Piata Avram Iancu 12.

JANKA gyógyszer-tár, Bulev. Reg. Ferdinand

Dr. DICK gyógyszer-tár, Str. Mărășesti 1

Védtelemek az amerikai írók

a nevükkel visszaélő szélhámosokkal szemben

Newyork. Az amerikai írók erőlyes mozgalmat indítottak most a nevükkel visszaélő szélhámosok ellen. Az utóbbi években veszedelmes módon elburjázott az írók nevében kisebb-nagyobb szélhámosságokat elkövető kalandorok száma, akik az ismert írók neveit nőhódításra, vagy pénzszerzésre használták fel. A szélhámosok előbbi fajtája az ártalmatlanabb, de viszont ezek is számos írónak súlyos kellemetlenségeket okoztak.

A csábító ál-írónő

Az amerikai rendőrségekhez egyre több feljelentés érkezik ismert írók részéről, akik kéri, hogy a szélhámosok garázdálkodásának vessenek véget. A szélhámosok között igen érdekes és jellemző Gertrude Atherton írónő esete. Az írónő levelet kapott egy csikágói embertől, aki arra kérte, hogy ne tegye tönkre fia életét. A levélből kiderült, hogy egy fiatal nő Gertrude Atherton nevéét használta és rá akarta venni a levélíró fiát, hogy mondjon le a kereskedelmi pályáról és irodalommal foglalkozzék. Az állítólagos Gertrude Atherton rossz utra vitte a fiatal embert, aki feljes züllés előtt állott.

Az írónő nyomban válaszolt a kétségbeesett apának, hogy ő nem ismeri fiát és évek óta nem járt Csikágóban. Megkérte, hogy a szélhámos nőt vigye el egyik rokonához, hogy ott igazolja személyazonosságát. A szélhámosnő természetesen nem jelentkezett az írónő rokonánál.

Igen sok szélhámoságot hiúsági okokból is elkövetnek. Egy fiatal embert például társaságban Thornton Wilder írónak néztek és a fiatal embernek annyira hízelt az ünneplés, hogy nem árulta el az igazat. A város helyi lapja is megírta a nagy eseményt, hogy a híres író a kis városban tartózkodik. Jelentkezett azonban egy ember, aki eldicselkedett, azzal, hogy ő 40 évvel ezelőtt ismerte az író anyját. A fiatal ember erre megijedt és bevallotta, hogy édesanyja még nem olyan öreg

asszony, mert ő maga csak 21 éves és nem azonos a nála jóval idősebb írónővel.

Artaflan, de kinos kalandba keveredett Kenneth Roberts író is. Amikor bement a philadelphiai Saturday Evening Post szerkesztőségébe, ott telefonon keresték. Egy leány közölte vele, hogy készségesen elfogadja vacsorameghívását. Amikor az író azt felelte, hogy nem tud a meghívásról és bizonyára tévedés történt, a leány ragaszkodott állításához, hogy az író meghívta őt vacsorára, sőt elárulta a meglepett írónak azt is, hogy az előző éjszakát együtt töltötték. A levag, aki az író neve alatt mutatkozott be a leánynak, a lap telefonszámát adta meg azzal, hogy a másnap vacsorát majd telefonon beszél meg... A leány nem akarta elhinni az igazat és heves szemrehányásokat tett a köztiszteletben álló írónak feledékenysége miatt, amíg végre tudomásul kellett vennie, hogy őt csapták be.

Házassági ígélet

Mary Robert Rinehart írónő nevéét egyszer egy ismeretlen nő arra használta fel, hogy meghívta magát egy díszelőadás páholyába. Más alkalommal levelet kapott, amelynek szerzője megköszönte tanácsait és kijelentette, hogy 25 dollárt feladott címére. Mrs. Rinehart nem tudta elolvasni a levél aláírását, de az esetet bejelentette a rendőrségen, mert sohasem adott pénzüért tanácsot, tehát szélhámosnőt el vissza névével.

Gyakran követnek el szélhámoságot Edna Ferber írónő nevével is. Ezek a szélhámosok olyan erőszakosan viselkedtek, hogy különböző városokból számos panasz érkezett az írónő ellen kiadójához és a szélhámosok kinosan érintették az írónő irodalmi sikereit is.

Sinclair Lewis neve alatt egy szélhámos Idaho városában házassági ígéletet tett egy nőnek, akit súlyosan megkárosított. Ennek a szélhámosnőnek a károsultja tehát nem annyira az író, mint inkább a hiszékeny asszony volt, aki feljelentést tett a szélhámos ellen.

Ben Ames Williams írta a „Súlyos baleset” című regényt, amely évekkel ezelőtt nagy könyvsiker volt Amerikában. Amikor az író édesapja egy ohioi városban fia művéről beszélt, ismerőse megjegyezte: ezt a regényt városunk egyik szülöttje írta.

— Az író? Ben Ames Williamsnek hívják? — kérdezte a meglepett apa.

— Nem — felelte a beavatott ismerőse — ez a név csak írói álneve a szerzőnek...

Az író részeseése

Booth Tarkington író egyik művére a nyugati államokban egy fiatal ember előfizetéseket gyűjtött és azt állította, hogy ő írta a könyvet. Amikor az író egyik barátja közölte ezt a szerzővel és felhatalmazást kért tőle, hogy megtehesse a szélhámos ellen a feljelentést, az író ezt sürgönyözte vissza:

— Kérlek, ne akadályozd meg ezt az urat a könyvek eladásában, mert ha el tudja adni könyvemét, azt meg is kell vennie és én minden eladott példány után 25 cent részeseedést kapok.

Frederick Lewis Allen író, aki az írók nevében elkövetett szélhámosságokat szövevényes tanulmányában, megírja azt is, hogy Amerika ismert íróinak legalább a fele áldozatul esett már ilyen szélhámosoktól. A szélhámosok előszeretettel használják fel az írók neveit. Ha valaki ismert muzsikusként adja ki magát, megtörténhetik, hogy hegedűt nyomnak a kezébe, vagy zongorához ültetik és nyomban kiderül az igazság. De ha íróként szerepel, senki sem ülteti az írógyézet mellé, fontos szempont az is, hogy az írókat személyesen nem ismeri a nagyközönség, de neveik általánosan ismertek.

A szélhámosok ellen többek között úgy akarnak védekezni az írók, hogy a könyvek hirdetésében leközlik fényképeiket.

Prof. Igo Schaten a zongoratanítást megkezdte. Jelentkezéssorozat 12—1. és 3—3 között, Str. Moise Nicoara 17. I. emeleti lakásán forrád és

Aktuális fejek:

SURICS

a szovjet párisi nagykövete

A REPÜLŐGÉP ÉS A HADIHAJÓ HARCA

A XX. század hatalmas lendülettel nekiindult repülőtevékenysége a világháború és az azt követő nem hivatalos hadjáratok folyamán olyfokú fejlődést ért el, hogy a háború háromdimenziójává válása folytán a nagyközönség hamar elvesztette tényleges szemléletét és könnyen megfélemlítkezett a légiháró termésképző korlátairól. A szárazföldi légitámadások okozta rettenő pusztítások, i. sokakban azt a hitet kelthetik, hogy a hadirepülőgépek mindenhatósága a tengeren ugyanolyan foku lesz.

Az utolsó évtized légiharcai e tekintetben bizonyos gyakorlati tapasztalatok szerzését tették le-

hetővé. Ezek a tapasztalatok majdmindenütt azzal a tanulsággal végződnek, hogy tengerészeti csatáegységek teljes harcképtelenné tétele repülő-támadás eszközeivel ugyszólván sohasem sikerült. Bizonyos, hogy ez a tanulság nagymértékben korlátozott harctevékenység tapasztalatain szűródött le és hogy óriási bombázórajok küzdölme teljesen felgyelmezett személyzetű, korszerű csatahajókkal szemben eddig még nem következett be. A mai, izgalommal teli, egy félvilágra fegyvert kovácsoló időkben bizonyos érdeklődésre tarthat számot, ha az évszázad ilyenmü fegyvertényeinek során szemlélet tartunk.

Az első repülő-támadások hadihajók ellen

Több mint negyszázada annak, hogy először nyert alkalmazást repülőgépi hadihajó ellen! 1913. nyarán egy mexikói felkelő-tábornok fiatal francia pilótát alkalmazott — mai értékben havi 300.000 lei fizetéssel — abból a célból, hogy kezdetleges, könnyű szerkezetű, kétfedeles gépéről, saját készítményű kézi bombákat dobjon egy kormányhiú ágyunaszád fedézejére Guaymas öblében. A primitív kísérlet tagadhatatlanul bizonyos, főleg erkölcsi kezdésikert eredményezett az első pillanatban, de a megfélemlített legénység csakhamar eszbe kapott és a másodikban is bukorepülésben támadó franciát kézi fegyverrel lelőtték!

A világháború utáni első összecsapás hadihajó és repülőgépi között 1931. ben következett be, midőn ugyanis a kormányhiú chilei légierők nyolcvan hadigépe bombázta Coquimbo kikötőjében a feike-lők flottáját. A hajóhad árbocain, már az első bombázó után felrepültek a fehér zászlók, a flotta megadása jelül. A tizenöt nagyrészt komoly páncélzat nélküli hajó, tüzérségi tüzzel órákig távol tarthatta volna így is a bombázókat, ha a feikelők általános morálja és fegyelme nem áliott volna igen gyenge lábón. Bár maga a repülő-támadás a lehető legkedvezőbb időjárási, harcászati és kísérő körülmények között került végrehajtásra — néha csupán 70 méter magasságból bombázta a nyolcvan gép a kikötő bejárájánál mozdulatlanul vesztő és zárt alakulatban tömörítve horgonyzó tizenöt hajóegységet —, félórai bombázás után csupán egy könnyű cirkáló és három kis torpedónaszád szenvedett említésreméltó kárt.

Ezt követőleg, 1936. márciusában áll egymással szemben repülőgépi és hadihajó! Az „Averoff”, háborúelőtti időkben épült egyáltalán nem korszerű, de légelhárító tüzérséggel szerelt, görög páncélos cirkáló legánysége a tiszteket elfogó és Salamisból Kréta felé tartott, hogy a vezizelista lázadókhoz csatlakozzék, midőn repülő-támadás érte. Utközben két alkalommal, majd Kréta kikötőjében ismét kétszer, minden esetben három-három egységből álló bombázórajok intézett támadást a görög kormány parancsára az „Averoff” ellen. A régi, gyengepáncélzatú cirkáló két támadót küldött a hullámsírba és bár négy felitálat után kormány-készüléke és egyik kazánja használhatatlanná vált, nemcsak hogy el nem süllyedt, de az utolsó támadást légelhárító ütegeinek erős tűzével verte vissza.

A spanyol polgárháború tanulságai

A spanyol polgárháború már a legkorszerűbb, nagyhatású légi fegyvereket szerepelteti. Az olasz „Savoya-Marchetti 74” és „75”, a német „Messerschmidt” és „Junkers” már tényleg elsőrendű gép mind. És mégis, ha tekintetbe vesszük Franco tagadhatatlanul átütő légi fölényét, e harcok egyik legszembetűnőbb jellegzetessége: a repülőgépi sikerelensége tengeri ütközetek folyamán! Igaz viszont, hogy tulajdonképpen csupán a háború legelőjén történt kísérlet légi fegyverek rendszeres alkalmazására hadihajók ellen. A hadjárat elején, 1936. ban, midőn Málaga még a vörös spanyol kormány kezén volt, a marxisták hadvezetősége tengerészeti járőrszolgálatot rendszeresített a szorosban. Ennek az esztendőnek augusztus és szeptember hónapjaiban mintegy huszonöt légi-tengeri ütközetről történt hivatalos említés. E tekintélyes számú harctevékenység folyamán összesen egy cirkálót, egy segédcirkálót és három torpedónaszádot ért találat és csupán a cirkáló szenvedett komoly sérülést. Az anyagi kár ennél fogva ugyszólván semmi sem volt. Igaz azonban, hogy a légitámadások erkölcsi hatása oly nagymértékű volt,

hogy a flotta — lázadások folytán demoralizált, anarchista-kommunista tömegekből ujonozott, felgyelmezten, hordaszerű — legénysége megtáradta az engedelmességet és 1936. október elejétől fogva nem futott ki többé vörös egység a szorosba.

Hogy mindennek nem kellett volna így történnie, azt legvilágosabban mutatja a spanyol vizek egy másik háborús eseménye. A „Deutschland” német zsebcsatahajó nagyszerűen képzett, vasfegyvelmhez szokott legénységének harcos szellemét megtört a repülő-támadás hatékonyasága. A német hadihajót Ibiza kikötőjében érte légitámadás. A hajó légeihárító ütegei — mint semleges hadihajóknál spanyol vizeken mindig — ütközetkész állapotban éppen tüzet akartak nyitni két támadó vörös gép ellen, midőn a két orosz, a nappal háta mögött, hirtelen bukorepülésben bombázóport zúdított a „Deutschland” fedézejére. De annak eilente, hogy a német hajót négy súlyos találat érte és emberéletben igen számottevő veszteséget szenvedett, a „Deutschland” harckésztsége és támadószelleme semmiképpen sem fogyatkozott meg, hála a német haditengerészet kijűnő tulajdonságának.

A spanyol polgárháború természetesen ezeken kívül számos esetet mutat, melyben repülőgépi és hadihajó állott egymással harcban. Így az „España” csatahajó elsüllyesztésének körülményei. Az „España” a baszk partokon teljesített szolgálatot,

A légelhárító tüzérség eddig jól működött!

Amint láthatjuk, az összes esetekben bombázó tevékenységről van szó. A támadások maguk viszonjt mindig igen kedvező körülmények között hajtottak végre. A légi rajok minden esetben közeli szárazföldi légi támpontokból indultak újakra és nem repülőgépi-anahajó, mindig kissé bizonytalan, ingatag, nem ugyanolyan mértékű felszereléssel ellátott, kifutóiról. A bombázó rajok az esetek 80 százalékában minden korszerű készülék birtokában támadtak, míg a megtámadott hadihajók — a „Deutschland” és „Idzumo” kivételével — ugyszólván minden esetben hiával voltak lövelemképző, célkereső, irányító légelhárító tüzérségi készülékeknek. Mint említettük már, az „Idzumo” esetét kivéve, sohasem állott a leghatásosabb fegyver, a vadászgép a tengerészeti egység parancsnokának rendelkezésére. Mindezek ellenére a százegynéhány repülő-támadásnak, csupán fele ért el eredményt és találatok esetében is azok alig tettek komoly kárt az uszóegységben. Komoly számvetésnél ilyenformán az eredmény igen negatív a légi fegyver szem-

GYENGE

vérszegény, Bazedovos, asztmás, rosszul evő
gyerekek, állandó orvosi felügyelet
mellett ovodába, iskolába járhatnak.

PREDEAL-ON,

Dr. Rotzinger „Belvedere” gyermekpenzión
(1100 m. magas, egész évben nyitva).

Mérsékelt árak. Információk, prospekus fenti
címen kérhető, vagy telefon: Bucuresti 4.17-13,
vagy Predeal: 20.

midőn négy izben is érte repülő-támadás, anélkül azonban, hogy a gépek találatot tudtak volna felmutatni. Elsüllyesztését is nem repülőgépi, mint sokáig hitték, de akna okozta. A „Canarias” cirkálót hat légitámadás folyamán két felitálat érte, anélkül, hogy harcképtelenné vált volna, testvérhajója, a „Balears”, torpedó-támadás áldozata lett és a színen megjelent bombázó gépek csupán egy, a közelen tartózkodó brit torpedórombolóban tettek számottevő kárt. A „Jaime Primero” csatahajót súlyos felitálat érte kormánykészülékében az 1936. évi augusztus 13. án lefolyt repülő-támadás alkalmából, de már ugyane hónap végén teljes harckésztségen teljesített szolgálatot.

Természetesen, nemcsak hadihajókat ért légitámadás. Az óceánok kereskedelmi flottái ellen intézett támadások következtében számos kereskedelmi gőzös süllyedt el. De, mint a veszteségi statisztika mutatja, megsemmisítésük nem annyira bombázó, mint inkább az az által okozott tűzvész következménye volt. Márpedig ez az igen fontos körülmény azért érdemel említést, mert közismer, hogy tűzveszély hadihajók esetében legalább 75 százalékkal kisebb, mint kereskedelmi gőzösöknél.

A japán—kinai háború folyamán számos folyami gőzöst süllyesztett el a japán légierő. De fegyveres egységek elleni támadásnál csupán a „Panay” amerikai ágyunaszád, bírta le kilenc japán bombázó. Ugyanekkor, egy hasonló gyenge ágyunaszád, a brit „Sandpiper”, hat japán bombázó támadása következtében, két kabinját látta rommá löve csupán. A japán „Idzumo” cirkálót viszont Sanghái előtt, kilenc kínai repülő-támadás érte — teljesen eredménytelenül! Igaz ugyan, hogy az „Idzumo” esetében japán vadászgépek lőtek igen sikeres formában közbe; az egész taglat időszak folyamán egyetlen ilyenmü harci tevékenység!

pontjából. A légelhárító tüzérség — amia kevés esetben, midőn használatára sor került — igen sikeresen működött és ha más nem, igen komoly erkölcsi hatás tudott legalább is elérni. Nem egy alkalommal előfordult ugyanis, hogy már tűznyitás kor menekülésszerűen távozott a bombázó; a „Panay” esetében pedig a japán repülőik igen jól vigyáztak, hogy az amerikai gépfegyvertű hatótávólán is kívül maradjanak. A spanyol polgárháború első hónapjainak ugyszólván semmire csökkenő légi tevékenysége pedig arra enged következtetni, hogy az időjárás számtalan esetben komoly akadály.

Távol áll tőlünk, hogy ez esetek sorából végkonkluziót vonjunk le oly gyors ütemben fejlődő fegyver szempontjából, mint a repülőgépi. De ezek a gyakorlati példák rámutatnak talán arra a tényre, hogy a hadigép mindenhatósága sem megdönthetetlen igazság!

Nyári rejtvényderbynk megfejtőihöz!

Az Aradi Közlöny nyári rejtvényderby-pályázatainak felülvizsgálása a leggondosabban megtörtént és a pontszámszerinti sorrend megállapítást nyert.

Most már az egész pályázat-komplexum a zsűri elé kerül, amely zsűri újabb ellenőrzése után eredményt hirdetünk és értékes ajándékainkat kiosztjuk.

Megfejtőink szives türelmét kérjük egy pár napig, mert a zsűri tagjainak összeülését csak e hétre tudtuk biztosítani, miután az elmúlt héten részben távolléttük, részben elfoglaltságuk miatt nem tudtuk időpont szerint összeegyeztetni. E héten azonban mindez megtörténik és a reákövetkező napon közöljük a zsűri döntését. Az első helyen négy pályázó áll holtversenyben — 2 p.

veszteséggel, tehát az első négy díj sorsolás dönti el, de sorsolás után kell meghatározni az ötödik—tizenkettedik díj nyertesét is, akik nyolcan azonos pontszámmal, 4—4 pont veszteséggel végeztek holtversenyben. A következő csoport 6 pontot veszett a pályázatok folyamán, majd egy nagyobb csoportnak 8 pont vesztesége, tehát 160 pontja van. Ez a szoros közelség jellemzi legjobban, milyen fej-fej melletti küzdelem folytatott a pályázók kilencszázazas mezőnyétől-hétre, melynek jutalmát néhány nap múlva birtokba veszik.

A rendkívül viszonyok miatt késedelmiünk nem tart már csak néhány napig és hisszük azt, hogy pályázóink ezt a rövid időt türelemmel fogják kivárni.

Most kell rádiót hallgatni!

1940-BEN IS EZ A VÉDJEGY JELENTI A LEGJÓBB RÁDIÓT

855. számú készülék. Super 8 hullámsávval. Automatikus hangoló (Linodyne rendszer). Onműködő hullámsáv-váltás. Csodás vétel rövid hullámon. Pre-ampill áramkör sziléntoda lámpával. 13 m. hullámsávval. Megvilágított állomásjelző. Szabályozható szelektivitás. Csodás hang. Kivételesen kiváló hangszóró. Tökéletes hangszabályozás. Katódugár-hangosbeszélő.

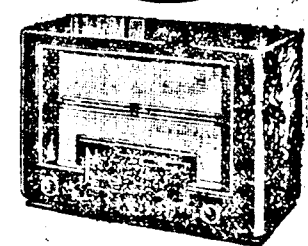
AZ ÚJ PHILIPS KÉSZÜLÉKEK ÖNMŰKÖDŐ LINODYNE RENDSZERŰ HANGOLÓJA

a rádiónak új lelkes híveket szeresz

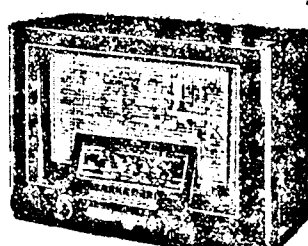
Az 1940-es Philips rádiók olyan újításokkal vannak felszerelve, amelyeket egyetlen más készüléknél sem talál. A legfontosabb közöttük a Linodyne rendszer — önműködő hangoló, amelyet a Philips gyár mérnökei tökéletesítették és amelynek 100%-os a teljesítménye. A Linodyne rendszer lehetővé teszi 6 állomás vételét — közép vagy rövid hullámhosszon — egyszerű gombnyomásra, az adót azonnal megtalálja, kedvenc állomásait pillanatok alatt állíthatja be! Az 1940-es készülékek rövid hullámu vételét is tökéletesítették. A hullámsávok kiterjesztése a 13 méteres hullámhosszra,

azt jelenti, hogy az amerikai állomásokat nappal is foghatja. A rövid hullámsáv elektromos kiterjesztése révén éppen olyan könnyen találhat meg állomást a rövid, mint a közép vagy hosszú hullámon. Ezt az által értük el, hogy a rövidhullámu sávot a skála egész hosszára kiterjesztettük. De más újítások is vannak, amelyek arra fogják indítani, hogy ne hallgasson rádiót régi típusú rádióval, ha szerény árért modern, kifogástalanul vevő készüléket ajánlanak Önnek. Keresse fel a Philips viszont eladókat, ahol a radiofonia legújabb vívmányait mutatják be.

Felszerelve a híres piros PHILIPS MINIWATT lámpákkal!

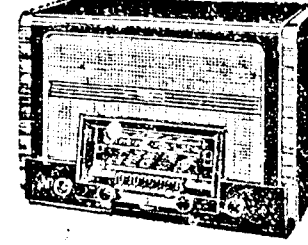
480. Super 8 hullámsávval. A negatív reakció sokkal jobb vételt biztosít, mint hasonló áru bármilyen más készülék. Tökéletes modern dobos. Megvilágított arany skála.

650. Ebben az árkatagoriatában a legtekélyesebb készülék. Super 8 hullámsávval. Linodyne rendszerű automatikus hangoló. Onműködő hullámsáv-váltó. Bármely állomást hangolhat bármely gombbal. A negatív reakció csodás vételt biztosít.

660. Onműködő hangolás 8 gombbal. Nagyszerű vétel rövid hullámon. Tökéletes tisztasága és szinű hang, ez néhány tulajdonsága a 660 számú készüléknek amelyet Philips elegans dobozban mutat be.

895. A legjobb készülék, amely ma kapható. A skála mikrometrikus beosztása éppen olyan könnyűvé teszi a rövid hullámu állomások vételét, mint a helyi adót. Csodás hang. Tökéletes vétel rövid hullámhosszon.

Vezérképviselőt
Arad és a megye részére

PHILIPS RÁDIÓ-SALON Rosenfeld Géza
Uj Neuman-ház. Tel. 12-25

Ma: repülő-meeting Aradon

Vasárnap délelőtt 10 órakor veszi kezdetét a CFR pilóta iskolájának felavató ünnepe. A tartomány egyetlen pilótaképző iskolájának felavatásán résztvesznek a katonai és polgári hatóságok vezetői és társadalmi előlétségek is. A CFR pilóta-iskolát Serbanescu Toma főmérnök, vasuti főfelügyelő, a pilótaiskola igazgatója létesítette Purutiu mérnök és Teodoreanu pilótaoktató közreműködésével. Délelőtt 10 órakor istentiszteletet tartanak a csálai repülőterén lévő iskolában, majd a vitorlázó repülőgépek mutatóványai következnek.

A program befejezése után a LARES kényelmes utasszállító gépei úgy délelőtt, mint délután 3 órától sétarepülést végeznek a város felett. A sétarepülés 200 leibe kerül személyenként. A gyermekek ötven százalékos kedvezményt kapnak. A nagyszabású repülőmeetingre való tekintettel a 6-os vonalon közlekedő városi autóbussz utvonalaát kivételesen a repülőteréig hosszabbították meg, hogy a nagyközönség a társas gépkocsikkal is megközelíthesse a repülőteret.

Kolozsvár vezetőségének megnyugtató felhívása a lakossághoz

Kolozsvárról jelenti a Keleti Újság: Kolozsvár város vezetősége az alábbi közleményt juttatta el hozzánk:

— „Kolozsvár polgármesteri hivatala a mai nappal megkezdte a lakosság összefoglalását a légvédelmi rendelkezések által előírt kiürítés céljából. A lakosságot felkérjük hogy pontos adatokkal szolgáljon a hivatalos közegeknek s egyben tudtára hozzuk, hogy nincs ok a nyugtalanságra, mert minden nincs összefüggésben a nemzetközi eseményekkel s csak elővigyázatossági intézkedés, amelyet Szamos-tartomány kormányzósága 392—1938. számú rendelkezésben írt elő.“

Cisztelettel értesitem a nagyérdemű hölgyközönséget, hogy szeptember 1-én a

francia szabóságot is bevezetem.

Sikerült egy urinóvel megállapodnom, aki most végezte Bécsben a francia szabászati tanfolyamot és lehozta a legújabb modelleket és mintákat.

Szives pártfogásukat kéri

Oláh Mihály

Bul. Regina Maria 9. szán

ASSZONYOK ROVATA

Rovatvezető: Dr. Dévainé Erdős Böske

Kialakult az új kalapdivat

Megnyugtató és bevezetésként közlöm hölgyolvasóimmal, hogy volt már sokkal rosszabb is...

Igaz, hogy most is vannak tulhajtott formák, de hiszen ilyesmit mindig lehet találni annak, aki szenzációra éhes és szereti a felűnést.

A legkedveltebb forma a cilinderkalap, amely néha félreértésre alkalmas adható edény benyomását kelti. Akinek jól áll az arcához, annak bátran ajánlhatom.

Nagyon előtérbe lépnek az idén azután a sapkák. Vannak egyszerű kerek formák, oldalát kicsit felfelé tendálva, egy kis masnival sajátjából, fáttyollal takarva, vagy bosnyák rojt díszrel, gyakorta színes tollal tűznek a tetejére, vannak azután sildesek, amik szintén mókás variációban jelentek meg az idén. Ezek a sildek ugyanis gyakran raffolva vannak elől, ami által katonai sapka benyomását keltik, sőt néhányan kimondott katonagombokat is látnak. Az embernek önkénytelenül szalutálásra emelkedik a keze, mikor próbálja.

Kedvesek azután a spanyol kalapok. laposak, kicsi fejjel és széles szallaggal. Itt a bolero választ nélkülözhetetlen...

Örülhetünk, mert a fokok ismét divatosak lesznek, sok-sok fáttyollal.

Van azután egy furcsa újdonság is: a szögletes karimák. Képzelnék el egy normális szélességű karimát, amely nem megy, mint eddig körbe, hanem mondjuk a két oldalon egy-egy szögletben megtörik. Ezeknek a feje is annyira parányi, hogy ugyiszólván keresni kell őket.

A férfikalapok azután teljes tért hódítottak.

Divatposta

Itt az idő. Olyan szint kér, amit a drapp-barna átmeneti kabátjához, télen pedig a fekete bundájához tud viselni. Ezek szerint legalkalmasabb volna egy szép levendulakék angorette, vagy angoraruha barna övvel és díszítéssel, később pedig feketével viselheti. Csak a színre nagyon kell vigyázni, azt a sötét levendulát gondolom, nem a női világos színt. Amilyen kalapja van, olyat viselhet hozzá. Üdvözlét.

Olvasó 24. A jerjev nagyon divatos lesz az idén, nyugodtan csinálthat már most is belőle, mert már láttam részben az itteni kollekciókat, tele vannak jerjev ruhákkal. Természetesen egy csikos, mondjuk kék, barna piros összeállítású anyagra gondolok, amit bubigallérral, kicsit glokis szoknyával és esetleg, ha jól áll egy kis szelivel csináljasson. Semmi más dísz nem kell rá csak egy szép bőrv, olyan, amilyen a cipője és a kalapja. Üdvözlét.

Dora Bogos

Buenrestiből visszatérve, f. hó 11-től kezdve a délutáni órákban a legszébb őszi modelleket mutatja be mélyen tisztelt vevőinek.

Mode „DORA”, Str. Consistorului 5. sz.

Szöke asszony. Természetesen a leírt kabátjához csakis barna szövethat ajánlhatok mégpedig jumper fazonnal. A következő Piguet-modellt láttam, ami alkalmas volna Önnek is: jumperruha, hosszú ujjakkal, fent bal, lent jobboldalt egy-egy nagyobb kerek zseb drappal körülszegélyezve. Elöl végig zippzár, barna drapp bőrvvel. A szoknya egyenes oldalt és körül drappal szegélyezve az alja, ez felszalad egy darabon oldalra szintén drappal egy ujjnyira szegélyezve. Gyönyörű volt a modell, drapp-barnával láttam az eredetét. Üdvözlét.

Kéjük olvasóinkat, leveleiket mindig rovatvezetőnk címére: Budapest, Teréz-körut 35., küldjék.

Heti étlap

HÉTFO. Ebéd: Májaluskaleves, töltött paprika, képviselőfánk. Vacsora: Vagdaltus-pogácsa, burgonya, gyümölcs.

KEDD. Ebéd: Paradicsomleves, vesepecsenye, burgonya, csokoládés feljút. Vacsora: Tökkáposzta túrótojással, kukorica.

SZERDA. Ebéd: Metéltleves, bennefőtt marhahús, pagyamártással, szilvágombóc. Vacsora: Felvágott, vaj, sajt, gyümölcs.

CSÜTÖRTÖK. Ebéd: Burgonyaleves, székelygulyás.

nagyszerűen néznek ki, a legfinomabb samtvélurokból, bársonyokból, nyulszőrökből. Sajátjából disztik szallaggal, egészen keskenyen, vagy pedig saját színű ripszszallaggal, hogy végkép férfikalap benyomását keltsék. Szükség esetén a családban lévő férfiak kalapjait nyugodtan felvehetjük, ha nincs épen kéznél más, senki a világon nem fog különösképpen csodálkozni rajta, mindenki azt hiszi, hogy utolsó divat szerint öltözködünk és ez a legújabb kalapunk.

Szinben az őszi színek: általában a barna, bordó és zöld, no meg elvéve a lila dominál, de érdekes, hogy csak az egészen finom kalapanyagok mennek, filcet még véletlenül sem lehet seholsem látni.

A pompón díszítést is favorizálják, még pedig rendszerint nem egyedülállóan, hanem legalább kettő legyen belőle. És nem is egyszerű legyen a kettő, hanem kétszínű. (!) Mondjuk egy fekete kalapra középkék és fehér, vagy bordó kell. Olyan benyomást keltenek, mint a marabu puderpamacok. Szükség esetén, ha már meguntuk a fejünkön, nyugodtan használhatjuk a pudriénkba is...

Szőrmebundák

legújabb divat szerinti, átalakítások és javítások olcsón

I. Nagy szűcsmesternél
Str. Alexandri 3.

Szőrmeárukban nagy választék!

lyás, dióskivi. Vacsora: Gombásrizs, uborkasaláta, szőlő.

PÉNTEK. Ebéd: Hamisleves, rakott burgonya, kukorica, túróslépeny. Vacsora: Csöbensiült kariatól, déli tészta, gyümölcs.

SZOMBAT. Ebéd: Bableves, rostélyos gombával, uborka, gyümölcs, Vacsora: Lecses kolbász, dinnye

VASARNAP. Ebéd: Zöldségleves, sertéskaraj, tökkáposzta, kávéfacsolt. Vacsora: Borjuvesés, parajta, gyümölcs.

Weinfeld Rózsi kozmetika

Bul. Regina Maria-ut 18. Telefon: 10-94.

Konuhatitkok

Darásrötes mint körzet. Kevés liszt, víz, zsír és csipet sóval rétesröszkát készítünk (a tojás elmaradhat) és vékonyra kinyújtva szárítjuk. Míg a tésztát készültük, addig darát zsiron pirítunk vízzel főleresztjük, sózzuk és a megzikkadt és zsírral locsol: tészta-ra kenjük, összegöngyöltük sós vízben megfőzzük és zsírban pirított hagymával leöntve tálaljuk, tetszés szerinti darabokra vágva.

Eccetesuborka tölire. Vegyünk szép, frissen szedett, apró, egyforma, kis uborkákat, mossuk meg és rakjuk üvegekbe, azonban az üveg alára tegyünk egy csepp kaprot, tormát, babérlevelet, egész borsot és így az uborkákat közbe is lehet tenni egy kis tormát, végül minden 5 literes üveg tetejére tegyünk 10 deka sót és öntsük tele hideg, előzőleg felforralt evőharmad „ACETUM”-ecet kétharmad vízzel és légmentesen kősűk le és mindjárt lehet a rendes téli helyére tenni. Az „ACETUM”-ecet, mely kitűnő íz és biztos konzerválást biztosít, gazdaságos is, mert egy liter „ACETUM”-ecetből két liter víz hozzáadásával 3 liter ecetet kapunk. Az „ACETUM”-ecet minden fűszerüzletben kapható.

Konzommé levesbe. Tíz tojás sárgáját hét deci langyos húsleves, kicsi törött fekete borssal és, ha kell, sóval jól összehabarunk. Egy kis lábást kikenünk zsírral és azonban, ha a leves zsíros volt, szükségtelen habarékot beleöntjük, befődjük és egy nagyobb lábás forró vízbe beállítva mindaddig főzzük, míg megalszik, ami egy fél óra alatt — körülbelül — be szokott következni. Ha olyan kemény lett, mint a jól megaludt tej kiborítjuk, csinosan feldaraboljuk tányérokba rakjuk és barna levest öntünk rá. Ezen mennyiség tizenkettő-tizenhat személyre elegendő.

Csipekogyókrém. Egy liter frissen szedett és meg tisztított csipekogyót (hetszerli) negyed liter fehér borral és tíz deka cukorral puhára főzzük és szitán áttörjük, azután nyolc tojás sárgáját és két evőkanál porcukrot fél liter tejjel sodóvá főzzük, azaz süritünk, ezt az áttört boggyóval elkeverjük és lehűtve mély üvegtálcában tálaljuk.

SPORT

Codreanu is játszik a Kinizsi elleni Gloria csapatában

A Gloria rendkívül komoly előkészületeket folytatott a Kinizsi elleni mérkőzésre és a csapat ezen a meccsen akarja kiközösíteni a Vulturnitól elszenvedett vereség miatti csorbát. Varjassy, mint ismeretes, a bucuresti-i Venus vette meg és így a Gloria a kitűnő hávédet nélkülözni kénytelen. Az ő elárvult helyét az Astrától átvett Docmanovval töltik be, aki igen tehetséges játékos és akinek szereplésétől sok jót várnak.

A Kinizsi elleni mérkőzésen ismét sor kerül Codreanu játékára, aki visszaérkezett Aradra, azonban még bizonytalan, hogy a csapat melyik posztján fog szerepelni. Az összeállítás is bizonytalan még ilyenformán és csak közvetlenül a mérkőzés előtt állítják össze azt a csapatot, amely a Kinizsivel a harcot felveszi. A védelmi hármas Theimer—Docmanov—Volentir összetételű lesz, a fedezet sorban — amennyiben Codreanu itt szerepel — ő játszik a középfedezet posztján, ez esetben pedig Régner számára szorítanak helyet a csatársor valamelyik helyén. A legvalószínűbbnek az látszik, hogy ebben az esetben Régner balszélsőt játszik. Valószínű összeállítás tehát az alábbi:

Theimer—Docmanov, Volentir—Siclován, Codreanu, Micola—Igna, Tudor, Fritz, Henegar, Régner (Mercea).

Október 1-én megnyilik az edzőiskola

Bucuresti. Gabriel Marinescu kezdeményezésére még ez évben megvalósul az edzőiskola, amely a tervek szerint október 1-én nyitja meg kapuit. Az elméleti és gyakorlati labdarugáson kívül gyógy-masszázs, anatómiát, továbbá első segélynyújtást fognak tanítani a hét hónapos tanfolyamon, amelyen az elméleti labdarugás előadója Economu Virgil, a szövetségi kapitány lesz.

Az edzőiskolába felvesznek bárkit, aki a következő feltételeknek megfelel:

1. Román állampolgár.
2. Négy középiskolai végzettségű.
3. Katonai szolgálatának eleget tett.
4. Nem idősebb 35 évesnél.
5. Gyakorlatilag üzte a labdarugást, vagy sportmúlttal rendelkezik.

A jelölteket — felvétel előtt — orvosi vizsgálatnak és román nyelvvizsgának vetik alá. Az A) és B) ligás egyesületek válogatott játékosai mentesülnek a második pont alól.

Ujabb 4x100 méteres vegyesváltó uszó világrekord

Tokió. A mejiji uszóklubban csütörtökön megtartott uszózversenyen a japán 3x100 méteres válogatott vegyesváltó két héttel ezelőtt felállított világrekordját 3 perc 15,8 másodperc-re javította. Részdők: Kojima (hát) 1 perc 07,3 mp., Hamuro (mell) 1 perc 10,9 mp., Arai (gyors) 57,6 mp. A verseny egyéb eredményei: 100 m: 1. Arai 58 mp. 200 mp. 1. Arai 2 perc 10 mp. 400 m: Miyamoto 4 perc 47,2 mp. 800 m: 1. Amano 10 perc 12,6 mp. 200 m melluszás: 1. Onra 2 perc 44 mp. 400 m. melluszás: 1. Fuigaki 5 perc 58,4 másodperc.

A Sport és Kritika

hétfőn a rendes időben a szokott gazdag tartalommal jelenik meg és teljes részletességgel beszámol az országban lezajló valamennyi sporteseményről. Pontos ismereti az aradi kerületi bajnokság mérkőzéseit, valamint az összes külföldi sporteseményeket. Minden elárusítóhelyen kapható.

O A HAKOAH KÖZLEMÉNYE. A Hakoah futballszakosztálya ezúton értesíti az alábbi játékosait, hogy vasárnap délelőtt 9 órára az AAC-pályán jelenjenek meg az AMTE elleni mérkőzésre. Löwenberg, Tarpai, Mezei, Pirkó, Farkas, Kopus, Bindy, Brosovszky, Rosenbach, Gulyás, Basch, Kodor, Pályi.

O A MICA TEMESVARON. A kitűnő brádt B) ligás együttes vasárnap Temesváron az Electrica ellen vendégszerepel nemzeti bajnoki mérkőzés keretében. A Mica, amely éppen az Electricával szemben veszítette el a ligabajnokságot, komolyan készült erre a mérkőzésre és ha a brádiak az edzésformát kijátszák, úgy otthonában is legyőzhetik ellenfelüket.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Egyelőre nem engedélyezik a behozatali keretek emelését és új keretekre nem adnak engedélyt

Szeptember 10-től fogadják el a behozatali engedélyekre vonatkozó kérvényeket

Bucurestii jelentés szerint a folyó évnegvedre, amely szeptember 30-ikán zárul, a behozatali engedélyek legnagyobb részét már kiadták. Különös figyelmet szenteltek a behozatali engedélyek kiadásánál a nyersanyagoknak és az ezekre vonatkozó kéréseket teljes egészében igyekeztek teljesíteni.

A behozatali szabályozó igazgatóság a jelenlegi eseményekre való tekintettel úgy határozott, hogy új behozatali kereteket nem engedélyez és nem járul hozzá a jelenlegiek emeléséhez sem.

Ami a harmadik évnegvedre vonatkozó behozatali illeti, az ezzel kapcsolatos kérvényeket szeptember 10-től fogadják el szeptember 30-ig. Ezen a határidőn túl beadott kérvényeket nem vesznek figyelembe. Ugyanekkor bekell jegyeztetni a különböző iparvállalatok

nyersanyagszükségletére vonatkozó kérvényeket is. Az iparvállalatok számára szükséges gépekre, felszerelésekre, gépalkatrészekre vonatkozó engedélyeket október elseje után fogadják el.

Az importőrök kérvényeikben kötelesek megjelölni az országot ahonnan a behozatali eszközöket akadják. Minden egyes ország számára külön nyomtatványt kell kiállítani. Külön felhívják a következőkre az érdekeltek figyelmét: Azokat, kik a harmadik évnegvedben esz közölt behozatali ellenértékét nem helyezik le tétbe idejében leiben, abban a reményben, hogy a jelenlegi események következtében az idegen valuták árfolyamának esése következtében kedvezőbb feltételek mellett fizethetnek, szigorúan megbüntetik és megvonják tőlük a behozatali jogát.

Öt százalékkal felemelték a vasuti jegyek árát

A teheráru tarifát tíz százalékkal emelték fel

A minisztertanács rendeletet adott ki, melyben a vasúti tarifákra új, 5-10 százalékos póttaxát vetettek ki. Ez a póttaxa a vasut megnövekedett investíciós költségeinek fedezésére szolgál és másfél évig, vagyis 1941. március 31-ig marad érvényben. A póttaxa tíz százalékkal a teheráruszállításnál és öt százalékkal a személyi

menetjegyeknél. A póttaxa alól mentesek: a poggyásztarifák, a timbru de francare-val szállított küldemények és az exportgabona küldemények. A rendelet szerint ezt a póttaxabevételet a vasut külön számlán kezeli és csak minisztertanácsilag jegyzőkönyvben megállapított célokra fordíthatja.

Tízmillió leit fordítanak

az arad- és hunyadmegyei cujka-vasárlások céljaira

Hétfőn úgy a Maros, mint a Körös völgyében megkezdődnek az átvételek

Szombaton Aradra érkezett Cloteanu, a szeszmonopol igazgatója, valamint Parligras vezérfelügyelő, akiket a szeszmonopol vezérigazgatósága az arad- és hunyadmegyei cujkavasárlások irányításával bízott meg.

Annak idején részletesen megemlékeztünk róla, hogy a nagyarányú cujkatermésre való tekintettel a kormány úgy döntött, hogy a szeszmonopol révén a szilvatermelők segítségére siet és 40 banis fokozó áron felvásárolják a cujkát. Közöltük azt is, hogy a vásárlás technikai végrehajtását az aradi Mera Terentius-cég, vagyis a monopolszesz szétosztója végzi, míg a vásárlások irányítására a szeszmonopol vezérigazgatósága kapott megbízást.

Ennek a megbízatásnak alapján érkezett szombaton Aradra a szeszmonopol két magasrangú

tisztviselője, akik egyben tízmillió leies meghitelezést hoztak magukkal. Így tehát a vásárlások megkezdésével a szeszmonopol megbízottainak módjában áll a bevásárolt cujkamennyiséget haladéktalanul készpénzben kifizetni.

Szombaton Aradon megkezdődtek a hordóátvételek, míg hétfőn megkezdik úgy a Maros, mint a Körös-völgyében a cujkavasárlásokat. A körös-völgyi bevásárlásokra a szeszmonopol megbízottja Didicescu főellenőr, míg a maros-völgyi bevásárlásokra Bumbu központi felügyelő-mérnök. A megbízottak máris felvették a Mera-céggel az összeköttetést.

Az elmúlt napokban egyébként egyes vidéken már történtek cujkavasárlások és az átvett mennyiségek ellenértékét haladéktalanul készpénzben kifizették.

A minimális 25 százalékgig a lei fedezete csak arany lehet

4.158 kilogrammal emelkedett a Jegybank aranykészlete augusztus utolsó hetében

A világpolitikai események hatása alatt az összes hadviselő államok ismét feladták az aranyalapot (aranyfedezeti rendszert), hogy háborús többletkiadásaikat bankjegyszaporítás útján fedezhessék. Ennek megfelelően már a háború kitörésének első óráiban jelentős aranyárfolyamésés következett be, nemcsak márkában, amelynek eddig se volt aranyfedezete, hanem a hatalmas aranyfedezettel bíró zlotyban, francia frankban, sőt a fontban is. Románia kormánya az első pillanattól kezdve a semlegesség mellett döntött. A kormány ezt az elvet nemcsak politikai, hanem gazdasági, sőt valutapolitikai téren is kifejezésre akarta juttatni. Ugyanis a Hivatalos Lap szeptember 7-iki számában rendelet törvény jelent meg, amely szabatosabban írja elő a lei aranyfedezetére vonatkozó törvényes rendelkezéseket. A stabilizációs törvény alapján ugyanis a kibocsátott leibankjegyek összegének minimum 25 százalékban aranyból kellett állania a fedezetnek, további 10 százalékban arany értékű devl-

zákkal is rendelkeznie kellett a Jegybanknak, hogy az ércfedezet 35 százalék lehessen. A törvény módosítás szerint ezután aranyértékű devizát csak esetről-esetre vonhatnak be az ércfedezetbe, vagyis a leibankjegyek ércfedezete elvben csak arany lehet. A Banca Nationala vezetősége egyébként már hosszú évek óta ezt az elvet követi, amennyiben évek óta az ércfedezet szinaranyból áll és az arany fedezeti arány a 35 százalékot eddig mindig meghaladta.

A Jegybank most közzétett augusztus 26-i hetikimutatása szerint, augusztus negyedik hetében az aranybányák 4.157,95 kg. szinaranyat szolgáltatottak be, 637 millió 541.027 lei értékben, amellyel az ércfedezet összege 20 milliárd 266.775-020 leire emelkedett. A forgalomban lévő bankjegyek összege 1 milliárd 667 millióval 42 milliárd 351.096.630 leire emelkedett. A látra szóló kötelezettségek (gírőszámlák) végösszege 8 millióval növekedett, vagyis a bruttó bankjegyforgalom emelkedése 1 milliárd 675 millió

lei. A fedezeti arány változatlanul 37,98 százalékos. A kereskedelmi váltótárca 1 milliárd 58,5 millióval 13 milliárd 902.382.189 leire emelkedett.

300 kilométer hosszú

földalatti olajvezetéket építenek Magyarországon

Budapest. A lispei olajterületet feltáró Magyar-Amerikai Olajipar r. t. nagyszabású olajtávvezeték megépítését határozta el. Ez a vezeték, amely a lispei kutak hozamát egyenes úton szállítja el a legnagyobb magyar finomító ipartelekhez, a kutak közvetlen közeléből indul ki és részint Almásfüzitőre, részint Csepelre viszi el a nyersolajat. Maga a vezeték körülbelül 300 kilométer hosszú lesz s egy méterrel a föld alatt fut végig a megfelelő vonalakon. A hatalmas arányú munkálatokra 15 millió pengőt irányzott elő a Magyar-Amerikai Olajipari r. t., amely a költségeket a maga anyagi eszközeiből fedezi. A csővezeték, a szivattyúberendezés, gépek és felszerelések szállításánál csak magyar iparvállalatok kapnak megrendelést, a munkálatoknál pedig csakis belföldi építkezési vállalatok és mérnökök ajánlatait veszik figyelembe.

Jelenleg Lispe környékén tizenhét olajkut és egy földgázkut van működésben és az olajkutak napi hozama összesen 500 tonna nyersolaj. Három új olajkut van furás alatt, amelyek két hónapon belül üzembe kerülnek. Várható termelésük mintegy napi 100 tonnával fogja növeni a lispei olajvadék hozamát. A mostani munkálat alatt lévő kutak befejezése után további három kut feltárási munkálatait kezdi meg a Magyar-Amerikai Olajipari r. t.

Változatlan marad a Németországba irányuló román export

Bucuresti. (Rador.) A német követség közleményt adott ki, amely szerint intézkedés történt, hogy a Romániából Németország felé irányuló export mennyisége ugyanaz maradjon, mint a háború előtt volt. Egyes szállítókknál intézkedés történt, hogy a szállítási időt előbbre hozzák. A követség közli ugyanakkor, hogy a német export-inar rendszeresen dolgozik tovább, úgy mint a többi német gyárak.

— Teljes rendben történik a romániai postaszolgálat. Bucuresti. A posta vezérigazgatósága az utóbbi napokban elterjedt hírekkel kapcsolatosan közleményt adott ki, amely szerint a levelek, táviratok és mindennemű postai küldemények továbbítása és kézbesítése, úgy belföldön, valamint külföldre, a legnagyobb rendben történik és nem felelnek meg a valószínűleg azok a híresztelések, mintha a postai közlekedésben bármennyi zavar állott volna be.

— EMELEKEDŐ IRÁNYZAT A BERLINI TÖZSDÉN. Berlinből jelentik: A berlini tőzsdén nánféken a vásárlásoknál az árfolyamokban emelkedő irányzat tapasztaltak. A frank és a font árfolyama némileg esett.

— Emelkedtek a szövetárak. A temesvári és hánsági szövetáraképviseletek értesítést kaptak a gyáraktól az áruk tíz-husz százalékos emeléséről. A finom áru 20 százalékkal, a tömegáru pedig 10 százalékkal emelkedett. A következők háborús viszonyok következtében ugyanis a gyárak fonalhiánytól tartanak és részben ennek tulajdonítható az áruk emelése. Ugyanennek a körülménynek a következménye, hogy a megrendelt áruk beszállítása vontatottan folyik és a gyárak kizárólag készpénz ellenében szállítanak. Egyik országosan ismert szövetgyár jelenleg készpénz ellenében sem hajlandó nagybani eladásra. A belföldi fonalkészleteket jórészt már összevásárolták és kézben tartják, a gyárak tehát joggal tarthatnak attól, hogy nemzetközi szállítási nehézségek esetén a fonalleltáás körül nehézségek támadnak.

Hirdessen az Aradi Közlöny-ben

AZ EMGE

aradi fiókjának közleményei

A sertésnevelésről

Mindenfajta állat tartásának hasznossága, iövedelmessége három feltételtől függ: az állatok fajtaértékétől, a szakszerű és a használati célnak megfelelő felneveléstől és tartásától és az értékesítési viszonyoktól.

A tenyészállatok fajtaértékének fontosságával minden haladó gazda tisztában van. És a szép, erőteljes fajtajellegű magukon viselő ménlovakat, bikákat mindenütt megbecsülik a jó nevelőkancákat és teheneket nem kevésbé.

A sertések ebben a tekintetben az állattenyésztők mostohái. Egy jó kan vásárlása végett a falusi bevételek megfizetése nem mennek oly szívesen messze vidékre és nem is fizetik meg a tenyészértéket, mint a nagyobb állatfajokét.

Pedig egy jó kan pénzben kifejezve több hasznot hozhat a gazdáknak, legalább a mai értékesítési viszonyok között, mint egy jó mén, vagy bika. A sertésnevelés és hizlalás az utóbbi években hálás gazdasági üzemág volt és a jelek szerint ilyen is marad.

Nagyon meg kell tehát válogatni a tenyészterületeket. Viseljék magukon a fajta jellegzetes külső jeleit. Legyen a csontozatuk erőteljes. Értékes testrészek — főleg a hátulsó rész — legyen erősen fejlett s viszont az értéktelenebb rész, a fej ne legyen túl nagy és hosszú. A test szélességi méretei ne maradjanak el a magassági méretek mögött.

A tenyészválogatásról ne kívánjuk, hogy túl nagy számú malacot hozzanak világra. Közepes számú, de egyenletesen fejlett malacok nagyobb hasznot hoznak, mint a rekordszámban született, de egyenetlen alombeliek.

Azok a gazdák, akik malacaik egy részének eladásából akarnak pénzt szerezni, ne csábuljanak el a nagyobb bevétel miatt és ne adják el a legszebb malacokat, hogy a gyengébbeket tartásuk meg nevelőkancának beállíthatóak legyenek. Mint az életben mindenütt, úgy ebben is hibázik az, aki a jelen pillanatnyi hasznának a jövő nagyobb lehetőségeit feláldozza.

Legrosszabbul jár az, aki az ugynevezett csökött malacok felnevelésével hajózik. Sok fáradság, igyekezet, a feltehető ábrak vagy teljesen kárba vész az állat elhullása következtében, vagy csak kis részét hozza meg annak a haszonnak, amit egy egészséges, kifogástalan sertéstől várhatunk.

A tenyésztésre felnevelendő malacokat más tartásban kell részesíteni, mint a hizlalásra szántakat. Az utóbbiaknál arra törekedjünk, hogy minél gyorsabban érjék el teljes kihivatásukat, nem feledkezve meg arról, hogy a takarmányfélék összeállításában gondoskodás történik a csontozat és izomzat kellő kifejezéséről is. Hogy tehát a malacok és szüldők mindenkor elegendő fehérteanyagot és mérszót kapjanak. Ha ezen a téren mulasztás történik, az a hizlalás szakában meghosszabbítja magát. A fejletlen csontú lábak nem tudják a nagy testet fenntartani és felmondják a szolgálatot. Sok falusi gazda kell, hogy idősebb levágja hizóját emiatt. A fehérteellátás hiányossága miatt pedig az izmok nem tudják a mozgást ellátni, ami ugyanezre a bajra vezethet s azonfelül a levágot állat feldolgozása közben ki fog derülni, hogy a tulajdonos zsiros hús a fogyasztás szempontjából sem ér annyit, mint a jól fejlett izomzatú állat húsa.

A tenyészterestek szüldőkorú fejlődését nem szabad így siettetni, de csontozatuk és izomzatuk arányos felállítására így kell ügyelni.

A szüldők mozgásáról mindig gondoskodni kell, de a tenyészállatoknál ez még nagyobb jelentőséggel bír, mint a hizóknak szántaknál. Legeltetés nélkül egészséges állatot felnevelni alig lehet.

De a legeltetés terén is sok hiba szokott előfordulni. Vannak gazdák, akik mindent a legeltető várának és alig-alig nyulnak a tarisznyába a legeltetés idején és csak a kanaszt okolják, ha nyár végén alig nyom a szüldőjük valamivel többet, mint amennyit nyomott, amikor tavasszal kicsapták a legelőre. Mert igaz, hogy a jó legelő igen tápláló, de a nyáron kiszült lekopaszodott gyep éppen hogy csak kifutónak jó, de legelőnek semmit sem ér. Az ilyen legelőn abrakolás nélkül tartott sertés hiába éli az életét, vagy legjobban esetben csak magának él s nem a gazdájának.

Az abrak áll a gazdagabb legyen fehérteben, minél fiatalabb a sertés. A kukorica csak hizlaló, de nem izomfejlesztő abrak. Gondoskodjunk malacainknak leföldözött tejről, szemes árpáról, szemes borsóról, szójáról, szénsavas mérszóról és indokolt esetekben vitamindús terményekről, ezektől gyorsan és erőteljesen fognak fejlődni. Forgassuk szorgalmasan a „Gazdatudomány” című tankönyvünket, amelyben mindezek részletesen meg vannak magyarázva és amelyben az egyes takarmányművek tápanyagtartalmát pontosan megadva találjuk.

Sok károsodás éri a gazdákat a különböző sertésbetegségek révén. Pedig ma már sikeresen tudunk ellenük védekezni.

Legtöbb elhullás nem a sertésvész következménye, hanem a gondatlan tartásé. A malacok, amelyek egészségtelen, hideg, nyirkos, sötét ólban nevelkednek, elkoszoródnak, nem nekik való abrakot kapnak, talán túl korán maradnak anyjuktól: tömegesen hullnak el mindenféle nyavalyákban.

Az orbánc, sertéspestis ellen oltásokkal védekezhetünk. Ezt ma már faluhelyen is el lehet végeztetni

megfelelő óvintézkedések és a gazdák egyetértő elhatározása esetén.

Színtűgy azt is elérhetik a kisebb gazdák, hogy eladó sertéseik kisebb utániárással és nagyobb haszonnal legyenek értékesíthetők. De ehhez is több szakértelem nagyobb összetartás és kitartó összeműködés kell. Ahol mindez megvan, ott eltűnik a különbség a kiscgazda és az uradalmak sertésállományai között és ott minden más tekintetben is meg fog indulni a falusi élet egészséges fejlődése.

Felülvizsgálják az idegenek tartózkodási engedélyeit

Bucuresti. A munkügyi minisztérium rendeletet adott ki az országban levő és foglalkozást üző idegen állampolgárok tartózkodási engedélyének felülvizsgálására, amennyiben ezen idegenek tartózkodási engedélye ez év végén lejár. Rendezni tartoznak helyzetüket azok is, akik a 4072—1938. rendelet alapján idegen állampolgároknak tekintendők. Ezek közé tartoznak mindazok, akik az állampolgársági felülvizsgálás során elvesztették állampolgárságukat, továbbá azok is, akik nem tudják igazolni román állampolgárságukat, valamint akiknek nincsen külföldi állam által kibocsátott utazási igazolvány birtokukban. Az iratok letételének határideje szeptember 25.

UJ KÖNYVEK

— Passuth László: *Esőisten siratja Mexikót.* Az egykori indián világ csodálatos birodalma hanyatló civilizációjának minden gráciájával tárja eléünk félelmes isteneinek kultuszát, embereinek mindennapi életét művészetének sejtelmek kincseit. Vele szemben a történelem félelmes erői indulnak meg: a korabarokk spanyol társadalom nagyhatalmi hivatását hordozó ma roknyi kalandor-sereg élén a legnagyobb conquistador, Hernando áll. Passuth László, a ragyogó képzeletű és ragyogó tollú fiatal író, nem a hagyományok véreskezű kalandorát mutatja be, hanem sokrétű, kulturált, imperátor-ösztönű hódítót állít élénk, aki néldéképe, Julius Caesar nyomán akarja átrendezni az Új Világ arculatát. Indiánok szerelműrének s gyermeke anyjának, a gyönyörű Malinalinak szelid alakja fonia össze a történet rohanó erőt, tartja össze az elbűvölő és gazdag regény szálait, amely csak félig regény, félig azonban élő-vezető történeti valóság. Passuth László: *Esőisten siratja Mexikót* c. könyve az Athenaeum nagyregényeinek sorozatában jelent meg ugyanúgy, mint Stefan Zweig: *Nyugtalan szív.* Zilahy Lajos: *A földönfutó város.* Molnár Ferenc: *Ószi utazás.* vagy Elmer Rice: *New-York regénye.* Passuth László: *Esőisten valóban hatalmas kötet (505 lap) pompás kiállításban és egészszvásonkötésben 178.— lei minden könyv kereskedésben, vagy Lepagenál Kolozsvár. Kérje az Athenaeum újdonságainak jegyzékét.*

— Karinth Frigyes: *„Igy irtok ti”.* A nemrég elhunyt kitűnő író egyik legragyogóbb alkotása. „Igy irtok ti” évek óta nem volt kapható. A mezélő kiadás előszavából: „Csaknem duplájára bővített kiadásban, elrendezve és csoportosítva hocsátja közre az Athenaeum Karinth Frigyes irodalmi torzképeit. Az irodalmi torzkép meghatározói röviden ezek: Nem egy bizonyos művel foglalkozik, hanem egy bizonyos iróval, azzal, ami az íróban egyéni és döntő: a modorával, illetve modorosságával. Torzkép, humoros műfaj, mert nem azt nézi az íróban, ami benne szabályos és általában művészi, tehát szép hanem ami benne különös és különlegesen egyéni, tehát torz: — de egyben jellemrajz, kritikái műfaji meghatározza az író, az általában, normálisan széptől való eltérésének fokát és minőségét. Egy ceruzavonással odavetett jólsikerült torzképről gyakran hamarabb ráismerünk valakire, mint az arcképről, ahol pedig a művész felhasznál mindent, amivel rekonstruálni lehet a valóságot: vonalat, színt, fényt és árnyat — egyszerűen azért, mert az életben is arról ismerünk rá ismerőseinkre, ami az arcukon a szabályos szépnél a rovására megy. Valamivel nagyobb orr a kellejénél, valamivel ferdebb szem, egy furcsa vonás a szá körül — ez az, amit úgy nevezünk: je vagy az! Az eszményi szép, ami felé törekszünk, unalmas, bál és kedvesség és tehetség nélkül való sablon, élettelen formula. A báiban és kedvességben mindig van valami torz és viszont a torzban báj; és ha nevetünk a torzképen, azért nevetünk, mert vonzódnak az élethez; aki nevet, az bizonyára örül és szereti azt, amin nevet.” — A 373 lapos vaszkos kötetben Adv Endre az első fejezet, utána felvonnak a magyar és világitrók legkiemelkedőbb jelesei. Karinth torzképszerű ragyogó átdolgozásában. A könyv az Athenaeum kiadásában a júniusi könyvnapra jelent meg és ára 158.— lei (könyvnapra 79.— lei) minden könyvkereskedésben vagy Lepagenál, Kolozsvár. Kérje a könyvnapra könyvek teljes jegyzékét

Budapesten, Apponyi-térenél
Belvárosi-Pensio
 IV., Veres Pálné-u. 10. Földm. Tel. 383-565.
 Hideg-meleg folyóvizis, közp. fűtéses szobák.
 HOTELRENDSZER: szobák ellátás nélkül is igényelhetők. Szolid árak.

Rádióműsor

— *Romániai többszínűség.*

VASARNAP, SZEPTEMBER 10.

Bucuresti, Radio-Romania. 8.30: Ritmikus torna, lemezek, háztartási és orvosi tanácsok. 9.45: Istentisztelet. 11: Közvetítés Kolozsvárról. Az Astra gyűlése. 12: Időjelzés, vizálásijelentés. 12.03: Lemezek. 13: Időjelzés, sportközlemények. 13.05: Petrica Motoiu zenekara. 13.45: Fenntartott francia zene a Berillon házból. 14: Felolvasás. 14.10: Hírek. 14.30: A zene folytatása. 15: Gazdasági tanácsok. 15.15: A falu órája. 16.15: A katonai előképzés órája. 17.15: A Munka si Voe Buna szervezet órája. 18.15: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.17: A királyi gárda ifjúzenekara. 19: Orvosi krónika. 19.15: Luceafarul zenekar. Ana Danae énekszámával. 19.58: Sporteredmények. 20: A hétről. 20.15: A zene folytatása. 20.40: Rádiózenekar. Lisette Dima és Mihail Arnautu énekével. 22: Sporteredmények. 22.25: Táncklemezek. 23: Hírek. 23.15: Lemezek.

Budapest I. 9.45: Hírek. 10: Unitárius istentisztelet. 11: Egyházi ének és szentbeszéd a terézvárosi plébánia templomból. 13.20: Időjelzés, időjárás- és vizálásijelentés. 13.30: Az Operaház zenekara. 14.05: Dész. Bartalis János városképe. 15: Művészlemez. 16: Gazdasági előadás. 16.45: Toki-Horváth József és cigányzenekara. 18.10: Dalosünnepély közvetítése. 19.05: A rádió szalonzenekara. 19.45: A csoda. Dallos Sándor elbeszélése. 20.15: Hírek. 20.25: Sthymmel Miklós tánczenekara. 20.50: Sporteredmények. 21: Régi nóták és régi tánc. Szilvágyi Ödön előadása. 22.40: Hírek, sporteredmények, időjárásjelentés. 23 Bőszörményi Nagy Béla zongorázik. 23.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24: Sári Elemér cigányzenekara muzsikál. Szántó Gyula énekel.

Budapest II. 12.15: Ilmeczky László szalonzenekara. 16.05: Jazsdalok és táncszámok hanglegmezzől. 17: Dalosünnepély közvetítése. 20: A rádió szalonzenekara. 20.35: 1. Gyerekek. 2. Külvárosi gyerekek. Thury Zsuzsa elbeszélései. 21: Hírek. 21.20: Szórakoztató hanglegmezek. 22.40: Pertis Jenő cigányzenekara muzsikál. 23.15: Időjárásjelentés.

Beigrád műsora nem érkezett meg.

HÉTFŐ, SZEPTEMBER 11.

Bucuresti, Radio-Romania. 7: Ritmikus torna, lemezek, háztartási és orvosi tanácsok.

Radio-Romania. 12: Időjelzés, vizálásijelentés. 12.03: Lemezek.

Bucuresti, Radio-Romania. 13: Időjelzés, sportközlemények. 13.05: Victor Predescu zenekara. Ion Luican énekszámával. 14: Felolvasás, művészeti hírek. 14.10: Hírek. 14.30: A zene folytatása. 15.10: Időjárásjelentés.

Radio-Romania. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Irodalmi krónika. 19.17: Rádiózenekar.

Bucuresti, Radio-Romania. 20: Gheron Netta tanár előadása a balti államok kereskedelmi fontosságáról. 20.15: Rádiózenekar. 20.40: Nicolae Secareanu énekel. 21: Zongoralemezek. 21.30: Th. Lupu gordonkázik. 22: Hírek, sportközlemények. 22.25: Táncklemezek. 22.45: Citeralemezek. 23: Hírek. 23.15: Nicolae Cires zenekara. 23.45: Hírek külföldre franciául, németül és olaszul.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglegmezek, étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: és 11.45: Felolvasás. 13.10: Szatmáry Ilia énekel zongorakísérettel. Jancsin Ferenc hegedül. 13.40: Hírek. 14.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vizálásijelentés. 14.30: Rácz József cigányzenekara. 15.30: Hírek. 17.15: Diákióra. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.10: Uray Tivadár magyar nótákat zongorázik. 18.30: Egy magyar renaissance költő. Tolna Gábor dr. előadása. 19: Szalonötös. 20.15: Hírek. 20.25: Kun Szabó Gyula szakszofonszámait zongorakísérettel. 20.35: A házaió története. Mark Twain elbeszélése. Elmondja Baló Elemér. 20.55: Gróf Zichy Géza emlékest. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23: Mursi Elek cigányzenekara muzsikál. 23.40: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24: Hírek eszperantó nyelven. 0.05: Filmadalok és táncszámok hanglegmezzől.

Budapest II. 20.35: A magyar történelem francia hőse. Jankovich Ferenc előadása. 21: Hírek. 21.20: Mefhosz tánczenekar. 22.10: Szines lapok Japánból. Tóth Ervin dr. előadása. 22.40: Időjárásjelentés. 22.45: Bach: Esz-dúr prelúdium és fuga. Hanglegmezzől.

Beigrád műsora nem érkezett meg.

Meghívó

Arad II-ik és gáji kerületi magyarságának.

A romániai Magyar Népközösség aradvárosi szervező bizottsága tisztelettel meghívja a II-ik kerület magyarságát ma, vasárnap délelőtt 10 órakor az Iparos Otthonban tartandó kerületi tisztikar választó közgyűlésére.

A Gál külvárosban lakó magyarság vasárnap délután 4 órakor a gáji Biserice-ucca 18. szám alatti Márton-féle vendéglő nagytermében tartja tisztikar-választó közgyűlését.

Mindkét közgyűlésen az illető kerületben lakó magyar férfiak és nők részt vehetnek, tekintet nélkül arra, hogy beiratkoztak, vagy még nem a Magyar Népközösség kötelékébe. Beiratkozni a közgyűlésen is lehet.

Végül tisztelettel meghívjuk a nagy szervező bizottság tagjait a szeptember 11-én, hétfőn este 9 órakor az Iparos Otthon nagytermében tartandó ülésre. Csak a személyre szóló meghívókkal lehet belépni.

A szervező bizottság.

Óvakodjunk a fantasztikus hírterjesztéstől!

Az államrendőrségi alminiszterium közli: A rendőrségi államtitkárság köztudomásra hozza, hogy felelően elemek különböző fantasztikus híreket hoznak forgalomba, azzal a céllal, hogy megriasszák a közönséget.

A hazafias és öntudatos polgárokat felkérjük, hogy ne adjanak hitelt csakis azoknak a híreknek, amelyeket a miniszterelnökség hoz nyilvánosságra.

Az ország kormányának semmi rejtgetni valója az ország polgárai előtt nincs.

A hírek terjesztőit leleplezik, üldözik, letartóztatják és viselniük kell a törvény szigorú következményeit.

A jó hazafiakat felkérjük, hogy segítsék a rendőrhatalmasokat ezen célkitűzés megvalósításában, állapítsák meg és közölik a rendőrséggel hazafias bátorsággal, hogy kik azok, akik ebben a vonatkozásban bűnösök.

Hirdessen az Aradi Közlöny-ben

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapított meg: **Alkalmazást keresők, elveszett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 lei.** A lentü rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő

OKTATÁS

Nagy gyakorlatlalt rendelkező érettségizett leány, latin- és számtan-korrepetálást vállal, Str. Mărăsești 55. 4139

Francia, német tanítást, korrepetálást vállal külföldön végzett urileány. Megkeresést „Diplomás” jelígre kér a kiadóba. 4148

Okleveles tanárnő, született francia, órákat ad. Barthélemy, Str. Caragiale 12. 4171

Tangóharmonikát és zongorát kezdőknek-haladóknak legmodernebb, könnyű metódussal tanít zeneszerző, Tanuláshoz kölcsönhangszer. Harmonika és zongora eladó. Str. Baritiu 29. 4159

G. Pay Leonka a román, német, francia nyelvű tanítást újra megkezdte. Str. Cosbuc 15 szám, II. emelet.

ELLÁTÁS

Kislánynak, vagy fiúnak teljes ellátást adnék, külön szoba, fürdőszobával, német és francia oktatás. Str. Caragiale 12. 4171

Keresek összkomfortos, egyszobás lakást teljes ellátással. Ajánlatokat „Napos” jelígre a kiadóba. 4083

ALKALMAZÁST KERES

Tisztviselő, román, magyar, német és francia levelező állást keres. Ajánlatokat „Perfekt” jelígre a kiadóba. 4088

Helyettesítésre inkasszói, raktárnoki, utazói állást keres szerény igényekkel korrekten szakképzett fűszerkereskedő. Nagyobb garanciával rendelkezem. Megkeresést „Megbízható” jelígre a kiadóba. 4135

ALKALMAZÁSI NYER

Szorgalmas, főzéshez értő, mindenest keres Bonboneria Mignon. 4152

Mindenes szobaleányt jó bizonyítvánnyal keresek. Bul. Reg. Maria 19. Fischer költőház. 4163

Heli ügyöknöknek agilis fiatallembert alkalmazok. Cim a kiadóban. 4076

Mindenest Oravicára keresek 3 tagú családnak jó fizetéssel. Jelentkezni: Halmosné, Bul. Carol 56. földszint. 4169

Bejárónő, ügyes, tiszta, felvétetik. Str. Nicolae Grigorescu 3-4. földszint. aító 8. 4157

Gyönyörűen goblenozok, bármilyen munkát vállalom. Cim: Calea Saguna 95. 4156

Német nevelőnőt a nappali órákra keresünk. Cim a kiadóban. 4099

Jó fizetéssel fiatal fűszer- és csemegekereskedőseged keresetk. Kohn József csemegeüzlet. Lutheránus templommal szemben. 4105

Mindenes szakácsnő éves bizonyítványokkal felvétetik. Bul. Carol 32. földszint. 4114

LAKÁS

Kétszobás, modern lakás azonnalra is kiadó. Str. Dacilor 14a. a munkásbiztosító mellett. 4172

Belvárosi kétszobás, konyhás lakás kiadó szept. 15., vagy okt. 1-re. Cim a kiadóban. 4137

Kiadó, modern kétszobás, fürdőszobás, konyhás, földszinti, parkettás lakás azonnalra. Megtekinthető 8-12-ig és 4-6-ig. Érdeklődni Str. Consistorului 35. 4162

2x2 szobás, összkomfortos, konyhás és garconlakás magasföldszinten, új házban nov. 1-től kiadó. Str. Oncu 18. 4164

Garconlakás: két szoba, fürdőszobából álló kiadó. Str. Iosif Vulcan 4a. 4145

Háromszobás, modern urilakás kiadó azonnalra is. Értekezni Révésznel Str. Cosbuc 48. 4146

Háromszoba, fürdőszoba, kertés magánház kiadó. Str. Voluntarilor 5. leleceházzal szemben. Érdeklődni 2-6-ig. 4147

Új házban egy- és kétszobás, összkomfortos, balkonos urilakás nov. 1-re kiadó. Bul. Carol 68. 4151

Kétszobás, modern lakás október 1-re kiadó. Str. 1 Decembrie 6-8. 4153

Olcsó lakást adok saját házamban magános urinőnek, aki rendszerető lakótársnőm lenne. Cim a kiadóban. 4123

Csinosan butorozott szoba fürdőszobával, esetleg ellátással kiadó. Cim megtudható Cantacuzino-ucca 63. alatt. 4130

Kétszobás, fürdőszobás, földszinti lakás október elsejére olcsón kiadó. Str. Dorobantilor 12. 4140

Kétszobás, szép, modern lakás udvari villában parkirozott udvarban kiadó. Str. R. Veliciu 3a. 4143

Csendes uccában, az Avram Iancu-tér közelében háromszobás, komfortos tiszta lakás, nyugdíjasnak alkalmas, azonnal kiadó. Piata Luptei 8. 4144

Kiadó a Malul Muresului 2. sz. házamban levő kétszobás, földszintes, uccai modern lakás azonnalra, Dr. Angel. 4036

Háromszobás, összkomfortos magánház, lakás új házban november 1-re kiadó. Cim: Str. Cosbuc 51. 4089

Egy háromszobás, szép tiszta lakás azonnalra, vagy október 1-re kiadó. Bul. Reg. Ferdinand 50. 4100

Kiadó nov. 1-re egy 3-4 szobás, modern uccai lakás Str. Cuza Vodă 33 sz. alatt. Parkirozott udvar, havi 1800 lei. 4060

Négyosztobás, modern lakás azonnalra kiadó. Str. Baritiu 35. 4119

Háromszobás, modern lakás november 1-re kiadó. Str. Gh. Popa 1. 4120

Belvárosi

negyszobás, fürdőszobás, balkonos lakás azonnalra kiadó
4087 nagyon olcsón. Cim a kiadóban.

ÜZLET

Gyógyipari üzem bérbeadó. Ajánlatokat a kiadóhivatal „Ritka alkalom” jelígen továbbít. 4138

VÉTEL-ELADÁS

Boroshordók eladók. Cal. Saguna 163. fűszerüzlet. 4149

Varrógép, férfiszabónak valódi Singer, egy pár hónapig volt használva, olcsón eladó. Cim a kiadóhivatalban. 4133

Gyermekkocsi jó állapotban eladó Str. Dumbrava Rosie 11. 4134

Gyümölcsfa- megrendeléseket, őszli szállításra már előjegyzek. Vityé Károly, faiskola-telepe, Ceanadul-Vechiu, Timis-Torontal. 3881

Használt, jókarban lévő

200 literes vashordók, 50-60 literes ballonok fonott kosárban és egy hidmérleg 1500 kg.-ra eladó. Cim a kiadóban. 4129

Élő (Nutria) nemes prémállatok, tenyésztésképesek eladók. Érdeklődni: Zazon Gerő, Tg. Mures, városi téglagyár. 4034

Jókarban lévő félháló jutányos árban eladó. Cim: Str. Dr. R. Veliciu 24. 4103

BOROSHORDOKAT

5-8 hektósokat használt, de jó állapotban keresek kölcsön, esetleg megvételre. Cimeket a kiadóba kérek.

HATSCHKEK

Ingatlanforgalmi iroda
Arad, Biv. Carol 46. (Lakás ugyanott)

TELEFON: 26-95.

Előnyös ajánlatok:

2.200 ezer: Corso mellett emeletes, modern, üzletes bérház. 12 százalék hozam. — 1.700 ezer: piactéri üzletes bérház. 8 középnyag lakás. 2 nagylakás. több üzlet. 500 öl elfelezhető telek. 190 ezer hozam. — 1.400 ezer: belváros mellett fűtőn, emeletes, üzletes bérház. nagyrészt fürdőszobás lakások. nagy, elfelezhető gyümölcskert. 200 ezer hozam, igen kedv. fiz. felt. — 1.200 ezer: főtér mellett üzletes sarokbérház. elkülöníthető, két telekkel. 155 ezer hozam. — 1 millió: Catedralei-térnél egyharmad részben új, magasföldsztes bérház. nagyrészt parkettás, fürdőszobás lakások. — 800 ezer: Iancu-térnél emeletes, üzletes, 4, 2 és egyszobás, parkettás, összkomfortos lakások. 16 hozam. — 700 ezer: központi magasföldsztes, alapincézett bérház. 3, 2 és 1 szobás komplett lakások, esslg. rollók, vízvez., nagy kert. 85 ezer hozam. — 600 ezer: központban magasföldsztes, sarokbérház 2x3, 2x2 szobás, elő. fürdőszobás parkettás lakások. 16 hozam. — 540 ezer: városházához közel magasföldsztes bérház, mind fürdőszobás, közep nagy lakások, pince, kert. — 450 ezer: belvárosi üzletház, több fürdőszobás lakás, több kislakás 68 ezer hozam. — 400 ezer: Gloria-pályánál magasföldsztes, alapincézett, új villa, 1x2, 2x2, 2x1 sz., fürdőszobás lakások, esslg. rollók, terra szok kert. jó hozam. — 360 ezer: Metianu-uccánál bérház, négy közepnagy lakás, összközművek, jó hozam. — 340 ezer: Ortutay-palotánál 7 lakásos, össz közművekkel, telekárban. — 300 ezer: II. ker.-ben üzletes sarokház. 42 ezer hozam. — 250 ezer: Iancu-tér mellett négylakásos 24 ezer hozammal — 245 ezer: belváros főútcájában háromlakásos, közművekkel, telekárban. — 200 ezer: Saguna-utnál sarokbérház. 24 ezer hozam. — 180 ezer: víztoronynál 2 és egyszobás lakások, kert. — 150 ezer: belvárosi háromlakásos, vízvez., shone, telekárban. — 120 ezer: Saguna-utnál 3 teljes lakás. 400 öl gyümölcsös.

KÜLÖNFÉLÉK

Egy szegény tanulóleány elvesztett a Marosparton egy finom kalapot. Kérjük a becsületes megtalálót Dein Paula-céghez jutalom ellenében behozni. 4160

Betársuinék

rentabilis válalathoz, személyes közreműködésel, lehetőleg műszaki szakmában. Ajánlatokat „100.000” jelígre a kiadóba kérek

Elvesztett szombat este a Marosparton egy fehér ridikül, kérem a megtalálót jutalom ellenében az iratokat és kulcsokat az igazolvány címére leadni, a ridikült megzarthatja.

Betegségben lévő vagy átvészelt és legyengült sortéseit hamar helyrehozhatja a 75% emészhető fehérjét tartalmazó

„verliszt”-te!

A legjobb, a legolcsóbb és a legfájdusabb takarmány. Egy próba elegendő, hogy meggyőződjön a takarmány prima hatékonyságáról.

Kapható: „Universal” alatti tápszert készítő telephelyen, Arad, Str. A. Muresianu 11. Tasakot vért. írt. minden fűszerüzletben. Képviseletet keresünk az ország minden közegében. 4032

Legújabb jelentéseink:

Belga repülő-rajjal keveredtek harcban a Németország fölött portyázó angol bombavetők

Az angol kormány mély sajnálkozását fejezte ki Brüsszelben

Londonból jelentik: A Reuter-iroda közli, hogy péntekről szombatira virradó éjszaka angol bombavető gépek ötödször keresték fel Berlint és több nagyobb német várost, ahová röpcedulákat dobtak le. A légi út a rossz időjárás ellenére a megállapított terv szerint ment végbe. Közli még az angol távirati iroda, hogy az angol gépeket visszatérően megtámadták és a gépek harcban keveredtek támadó vadász-gépekkel. Később kiderült, hogy a rossz időjárás miatt az angol gépek belga terület fölé tévedtek és belga gépek támadták meg az angol bombavetőket, amelyek a támadók közül két gépet megsemmisítettek.

Ezzel kapcsolatban a brüsszeli angol nagykövet kihallgatáson jelent meg a belga külügyminiszteriumban, ahol mély sajnálkozását fejezte ki a történetek felett és közölte, hogy az angol pilótákat utasításokkal látták el arra vonatkozólag, hogy a lövőben szigorúan tartsák be utirányukat és ne térjenek át semleges állam területére.

Részletes jelentés a belga—angol légharcról

Az angol és belga repülők között lefolyt összecsapással kapcsolatban jelentik, hogy a légharc szombaton reggel 6 óra 25 perckor Monstól délnyugatra egy kilométernyire zajlott le. A légharcot az angol bombavető kezdte meg, amely a belga vadászrepülőgépre tüzelt. A belga gép lángba borult és lezuhant. Két utasa ejtőernyővel le-

ereszkedett. Az egyik belga pilóta a lövés által homlokán megsebesült, a másik pedig karját törte. A belga vadászgépeknek csak egyik angol bombavetőt sikerült leszállásra kényszeríteni. Utasait letartóztatták. Az angol gép a legmodernebb hárommotoros bombavető közé tartozik és öt főből álló legénysége volt.

Balsikerű francia légitámadások a német határon

Berlinből jelentik: A véderő főparancsnokság jelenté-

— A francia felderítő repülőgépek szombaton megkísérelték, hogy a határon innen eső területen felderítő repüléseket végezzenek. Salát vadászgép-

peink és légelhárító ágyúink azonban visszazorították őket. Közben három francia repülőgépet lelőttünk és egy francia harci gép leszállt német területen. Három tisztet őrizetbe vettünk.

Elköltöztek a követségek Varsóból

London. Az angol tájékoztató minisztérium közli, hogy a lengyel külügyminisztérium elköltözött Varsóból. Több külföldi képviselőt, így az angol követség is — szintén eltávozott a lengyel fővárosból.

Allamtanács szombaton Párisban

Párisból jelentik: A kormány tagjai szombaton délután 6 óra 30 perckor az Elysee-palotában Lebrun elnöklete alatt államtanácsra ültek össze.

Páris. Daladier francia miniszterelnök ma kihallgatáson fogadta Bullit-et, az Egyesült Államok párisi nagykövetét. Ugyancsak szombaton jelent meg kihallgatáson a francia kormányelnöknek Lukaszewicz lengyel nagykövet, valamint a párisi török nagykövet is.

Francia katonaszökevények Spanyolországban

Burgosból jelentik: A Stefani-ügynökség jelenté, hogy a szigorú határellenőrzés ellenére a háború első hetében közel ezer francia katona menekült át Spanyolország területére.

Gort tábornok az angol expedíciós sereg parancsnoka

Londonból jelentik: Hivatalos jelentés szerint Gort tábornokot nevezték ki a kontinensre angol expedíciós hadsereg főparancsnokává. Másrészt a Daily Telegraph jelentése arról számol be, hogy a francia hadsereg létszáma rövidesen el fogja érni a 6 millió embert.

A Warndt-erdő elfoglalása

Párisból jelentik: A Havas-ügynökség jelenté: A 9-es számú hadijelentés beszámol a Vorbachtól nyugatra fekvő Warndt-erdő elfoglalásáról, amely csaknem teljesen francia kézre került. Az erdő elfoglalásával a franciák a Saar-medence egyik legértékesebb széntartalék-készletéhez jutottak.

A francia rendőri hatóságok tovább folytatják egyébként a kommunista vezérek letartóztatását és elítélését. Pénteken Quinet kommunista képviselőt ítéltek el három hónapi fogságra, mert izgató röpiratokat terjesztett.

Németország elismerése a semleges államok iránt

Münchenből jelentik: A Münchener Neueste Nachrichten cikke közli, amely szerint Németország elismeréssel adózik a semleges államok iránt. A lap hangsúlyozza, hogy Németországban mély benyomást keltett Olaszország állásfoglalása, amelynek következtében a Balkánon is nyugodtabb légkör lett urr.

Gayda cikke

Rómából jelentik: A Giornale d'Italia című lapban Virginio Gayda vezércikkét közli, amelyben hangsúly-

A legnagyobb titokban

eladták Amerikának a „Normandie” francia óceánjárót!

Róma. Az olasz lapok newyorki jelentése szerint a „Normandie” francia óceánjáró gőzöst eladták egy amerikai hadiflottásaságnak. Az eladásra vonatkozó tárgyalásokat az utolsó percig titokban tartották és a vételár nagysága még ismeretlen.

A német csapatveszteségek

Berlin. A német távirati iroda jelentése szerint bár a lengyelországi harcok rendkívül hevesek voltak, a német csapatok veszteségei mégis igen csekélyek. Pontos kimutatások szerint a halottak száma 0.034 százalék, a sebesülteké pedig 0.017 százalék.

Tilos a gyűjtés Németországban

Berlin. Németországban most kiadott rendelet értelmében a pénzbeli és természetbeni adományok gyűjtése a legszigorúbban tilos.

Szállításidő-emelés az óceáni forgalomban

Newyork. Négy amerikai nagy hajózási vállalat egymástól függetlenül mintegy 30—50 százalékos szállítási díjemelést eszközölt Amerikából Európába irányuló szállítmányoknál. A díjemelést a kockázat növekedésével, valamint a személyzetnek fizetendő magasabb bérrrel indokolják.

LAPZÁRTA:

Berlinből jelentik: A DNB jelentése szerint különböző hírforrások megerősítik, hogy Szovjetországban több korosztályhoz tartozó tartalékos katonai szolgálatra rendelték be. A behívottakat harci felszereléssel ismeretlen helyre szállították.

Washingtonból jelentik: A hadügyminisztérium közli, hogy október közepén két ezredet — összesen 2700 embert — a Panama-csatorna őrségének megerősítésére küldenek.

Mexikóból jelentik: A mexikói német követség őrségét jelentősen megerősítették, mert nagy tüntető csoportok fenyegető magatartást tanúsítottak.

Londonból jelentik: Angliában a háború kitörése óta 6000 embert vettek őrizetbe. Ezekből a bírói eljárást megtagadták azzal a megokolással, hogy a letartóztatottak majd mindannyian német ügynökök. A 6000 embert valószínűleg a háború végéig tartó fogásban. Németország angliai érdekeinek védelmét Svájcra bízta.

Kairó. A lapok jelentése szerint a nemzetvédelmi miniszter elrendelte Port Said kikötő elzárását. A kikötőbe ezután csak különleges engedéllyel fuhatnak be hajók.

Newyorkból jelentik: Közvetlen a newyorki öböl bejárata előtt pénteken az amerikai őrnaszádok egy ismeretlen nemzetiségű tengeralattjárót pillantottak meg.

Tovább folynak Rómában az angol—olasz tárgyalások

Róma. Ciano olasz külügyminiszter ma kihallgatáson fogadta a római angol nagykövetet.

Londonba repült Csáky gróf magyar külügyminiszter?

London. Az angol rádió jelentése szerint Csáky gróf magyar külügyminiszter szombaton repülőgépen Londonba utazott. A londoni rádió-híradás megerősítést illetékes helyről mindezt még nem nyert és így fenntartással közöljük.

Revolveres szerelmi dráma a budapesti Palatinus-strandon

A megcsalt férj kétszer rálőtt felesége csabitoljára, aki fejlődést kapott Statáriális bíróság elé kerül a revolveres bűncselekmény

Budapestről jelentik: Véres féltékenységi dráma játszódott le pénteken délután a margitszigeti Palatinus-strandon. Hangay Gyula 28 éves malomellenőr revolverével féltékenységből kétszer rálőtt felesége udvarlójára. Székely Sándor 26 éves magántisztviselőre. Székelyt súlyos sebével egyik kórházba szállították.

Hangay a merénylet után maga sétált a rendőrségre és kérte, hogy tartóztassák le és küldjenek ki mentőket a Palatinus-strandhoz.

Vallomása során elmondotta, hogy felesége a Székely ugyanazon vállalatnak a tisztviselője. Nemrég rájött arra, hogy a hivatalos órákon túl is sokat vannak együtt. Emiatt a házasságuk között szakításra került a sor, de azután később úgy látta, hogy felesége nélkül nem tud élni. Tudta, hogy a statáriális rendeletbe ütköző cselekményt követ el, de nem volt képes lemondani bosszú-tervééről. A rendőrség Hangayt letartóztatta.